

STRATEGIA ROZWOJU GMINY DAMNICA NA LATA 2023 - 2030

Damnica 2022

Spis treści

Spis treści.....	1
I. Słowniczek i wykaz skrótów.....	2
II. Wprowadzenie	4
III. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych.....	5
IV. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznym, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia	16
4.1 Wizja i Misja rozwoju Gminy Damnica.....	16
4.1.1 Wizja rozwoju Gminy Damnica.....	16
4.1.2 Misja Gminy Damnica.....	17
4.2 Cele strategiczne Gminy.....	18
V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	27
5.1 Uwarunkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	28
5.2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	30
5.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.....	35
VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa.....	39
VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy.....	41
VIII. System realizacji strategii.....	41
IX. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych.....	44
X. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji	49
10.1 Monitoring	49
10.2 Ewaluacja	55
10.3 Aktualizacja	57
XI. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	58
XII. Spis tabel.....	60
XIII. Spis rysunków.....	60

I. Słowniczek i wykaz skrótów

Skróty:

- **JST** – Jednostka Samorządu Terytorialnego;
- **SWOT** – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia);
- **SRWP 2030** - Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030;
- **PZP WP 2030** - Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030;
- **KSRT 2030** - Krajowa Strategia Rozwoju Terytorialnego 2030;
- **OSI** - obszary strategicznej interwencji;
- **MOF** - miejskie obszary funkcjonalne;
- **MOF S-U** - miejskie obszary funkcjonalne Słupsk -Ustka;
- **FEnIKS** - Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko na lata 2021 – 2027;
- **FENG** - Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki na lata 2021 – 2027;
- **FERS** - Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021 – 2027;
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy na lata 2021 – 2027;
- **KPO** – Krajowy Plan Odbudowy;
- **NFOŚiGW** – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- **GOPS** – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Damnicy;
- **EOG** – Europejski Obszar Gospodarczy;
- **MOF OW** – Miejski Ośrodek Funkcjonalny Obszaru Wojewódzkiego;
- **OF Strefa Przybrzeżna** - Obszar Funkcjonalny Strefa Przybrzeżna;
- **OM** – Obszar Metropolitalny;
- **WPF** - Wieloletnia Prognoza Finansowa;
- **NZOZ** – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej;
- **CEiDG** – Centralna Ewidencja Działalności Gospodarczej.

Słowniczek:

- ❖ **Strategia Rozwoju Gminy** – gminny dokument o znaczeniu strategicznym obejmujący treścią założenia do planowania i wdrażania działań mających na celu rozwój JST;

- ❖ **Wizja rozwoju** – zdefiniowany wykaz gminnych aspiracji rozwojowych określany dla danego okresu;
- ❖ **Misja** – zdefiniowany zakres celów rozwojowych i nadrzędnych wartości gminy;
- ❖ **Partnerstwo prywatno-publiczne** – sformalizowana forma współpracy pomiędzy podmiotem prywatnym, a publicznym;
- ❖ **Cele strategiczne** - cele odnoszące się do długookresowej polityki gminy;
- ❖ **Cele operacyjne** - cele odnoszące się do średniookresowej polityki gminy;
- ❖ **Kierunki działań** – sformułowane konkretne działania, będące zbiorem przedsięwzięć o tożsamych założeniach i celach.

II. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 została opracowana w duchu długofalowego systemu zarządzania gminą. Stanowi ona kluczowy program wdrażania rozwiązań, pozwalających jednocześnie wykorzystywać potencjał jednostki samorządowej, jak i minimalizować obszar występowania negatywnych zjawisk ze sfery: społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej. Realizacja kierunków działań sformułowanych w niniejszym dokumencie stanowi fundament długookresowego, zrównoważonego rozwoju gminy Damnica.

Określenie celów strategicznych rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym determinuje wielowymiarową koncepcję rozwoju. Perspektywa rozwoju w niniejszej strategii została określona do roku 2030. Pozwala ona zapewnić utrzymanie ciągłości w realizowaniu działań. Synergia założeń (przez wizję, misję, cele różnego poziomu oraz kierunki działań) wyznacza wielopoziomą, spójną koncepcję rozwoju gminy Damnica.

Fundamentami prac nad Strategią Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 były: Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica*. Strategia Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 stanowi dokument nadrzędny nad pozostałymi planami i programami strategiczno-planistycznymi gminy. Z drugiej strony, podczas jego formułowania uwzględniono wytyczne wynikające z regulacji prawnych i dokumentów wyższego rzędu. Pozostałe gminne dokumenty o charakterze strategiczno-planistycznym, które znajdują się w fazie opracowania lub będą w przyszłości opracowywane lub aktualizowane powinny uwzględniać założenia niniejszej strategii.

Opracowane w niniejszej strategii założenia mają realne i praktyczne odwzorowanie w zdiagnozowanych potrzebach rozwojowych regionu, a podejście do nich nie jest pojmowane wyłącznie przez pryzmat opracowanego dokumentu. Podstawą prawną opracowanej Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (z późniejszymi zmianami) oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (z późniejszymi zmianami). Podczas procesu opracowywania strategii uwzględniono również założenia poprzedniej Strategii Rozwoju Gminy Damnica, która obowiązywała do roku 2022.

III. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych

Wnioski wyciągnięte z etapu diagnostycznego stanowią bazę dla formułowania celów strategicznych. W praktyce określa się je różnymi metodami – w tym m.in. za pomocą analizy SWOT. Zastosowanych metod nie należy traktować zamiennie, ale komplementarnie – jako wsparcie w zakresie wyznaczania jakościowych i trafnych celów strategicznych¹.

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana jako narzędzie diagnozy strategicznej gminy. Służy uporządkowaniu i segregacji informacji oraz ułatwia identyfikację problemów i priorytetów rozwoju. Pozwala porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określa ich wzajemne oddziaływanie. Silne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako zewnętrzne czynniki umiejscowione w otoczeniu jednostki. Przed analizą SWOT dokonano bieżącej oceny miejsca życia, pracy i aktywności. Metodą burzy mózgów członkowie zespołu strategicznego oceniali rzeczywisty obraz gminy Damnica. Jednak dopiero analiza danych statystycznych przy uwzględnieniu opinii mieszkańców pozwoliły ukazać pełen obraz gminy Damnica.

Analiza SWOT, przeprowadzona podczas spotkania z zespołem strategicznym, pozwoliła na syntetyczne ujęcie pozytywnych i negatywnych cech Gminy oraz wyeksponowała możliwe czynniki zewnętrzne, które mogą wywrzeć duży wpływ na rozwój tego obszaru. Dodatkowo analiza zawiera wnioski z przeprowadzonych konsultacji ze społecznością lokalną oraz badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy.

Tabela nr 1. Wyniki analizy SWOT w wymiarze społecznym

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
<i>Mocne strony w wymiarze społecznym:</i>	<i>Słabe strony w wymiarze społecznym:</i>
❖ funkcjonujący system oraz infrastruktura opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz szkół podstawowych,	❖ malejący przyrost naturalny, ❖ brak placówki wsparcia dla osób niepełnosprawnych,

¹ Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik praktyczny

<ul style="list-style-type: none"> ✧ infrastruktura sportowo-rekreacyjna, ✧ stabilna sytuacja finansowa gminy, ✧ aktywna działalność CEiK w Damnicy, odpowiedzialnego za prowadzenie różnorodnej działalności zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców, ✧ organizacja spotkań integrujących mieszkańców /spotkania opłatkowe, festyny rodzinne, sołeckie, szkolne/, ✧ wyposażenie większości gminy w miejsca spotkań i rekreacji mieszkańców, ✧ dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez instytucje pracujących na rzecz osób i rodzin potrzebujących pracowników pomocy społecznej, ✧ otwartość samorządu gminnego i ośrodka pomocy społecznej na współpracę z lokalną społecznością, ✧ korzystna struktura wiekowa mieszkańców i stosunkowo duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym, ✧ niski poziom bezrobocia wśród mieszkańców i zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych, ✧ spadek odsetka osób korzystających z pomocy społecznej co może świadczyć o dobrej kondycji gospodarstw domowych gminy oraz lepszej sytuacji ekonomicznej ludności. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ ograniczony rynek pracy, ✧ niskie dochody ludności, ✧ niska dostępność usług, ✧ złe warunki mieszkaniowe (niska średnia powierzchnia mieszkalna na osobę), pomimo znacznego wzrostu w okresie ostatnich 20 lat, ✧ ograniczony rozwój funkcji gospodarczych pozarolniczych, ✧ niewykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego dla rozwoju funkcji turystycznej, ✧ ograniczony zasób obiektów historycznych/zabytkowych dostępnych dla rozwoju funkcji turystycznej, ✧ mała liczba organizacji pozarządowych wspierających instytucje samorządowe w rozwiązywaniu problemów społecznych, ✧ zróżnicowane oczekiwania społeczności lokalnej w zakresie świadczenia usług rekreacyjnych (zależne od wieku, sytuacji ekonomiczno-społecznej, inne oczekiwania ludności napływowej i zastanej), ✧ niski stopień zainteresowania młodego pokolenia tradycjami lokalnymi i pielęgnowaniem dziedzictwa kulturowego, ✧ dziedziczenie uzależnień w tym wyuczonej bezradności, ✧ niedostatek alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w szczególności inicjatyw środowisk lokalnych.
---	--

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
<i>Szanse w wymiarze społecznym:</i>	<i>Zagrożenia w wymiarze społecznym:</i>
✧ pozyskiwanie środków zewnętrznych/	✧ odpływ ludzi młodych, wykształconych,

<p>fundusze unijne, rządowe/</p> <ul style="list-style-type: none"> ✧ wdrażanie programów rządowych wspierających materialnie rodziny wychowujące dzieci, ✧ napływ inwestorów do gminy, ✧ moda na aktywny wypoczynek, ✧ działania proekologiczne, ✧ wzrost świadomości społecznej, ✧ rozwój technologiczny umożliwiający m.in. o pracę zdalną, w tym poza miejscem zamieszkania, o edukację, poza szkołą i uczelnią, ✧ przebieg przez teren gminy tras turystycznych o charakterze regionalnym, ✧ zmiany w modelu spędzania „wolnego czasu” w kierunku wypoczynku aktywnego poza zatłoczonymi turystycznymi ośrodkami, ✧ tendencje do zwiększenia wymiaru „wolnego czasu”. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ starzenie się społeczeństwa, ✧ rozluźnienie więzi rodzinnych, ✧ osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny, ✧ konsumpcyjny styl życia, ✧ alienacja/ wycofanie/ osób starszych i niepełnosprawnych, ✧ nowy rodzaj przemocy – cyberprzemoc, ✧ częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie działań, ✧ zwiększanie zadań samorządu gminy bez zabezpieczenia w środki finansowe, ✧ słabo realizowane i wspierane programy profilaktyczne w zakresie ochrony zdrowia, ✧ wzrastające koszty utrzymania instytucji świadczących usługi społeczne, ✧ ograniczone zaangażowanie mieszkańców w życie gminy, ✧ niska edukacja społeczeństwa pod względem ochrony środowiska.
---	---

Tabela nr 2. Wyniki analizy SWOT w wymiarze gospodarczym

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
<i>Mocne strony w wymiarze gospodarczym:</i>	<i>Słabe strony w wymiarze gospodarczym:</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✧ rozwój turystyki czynnej (pieszej, rowerowej, konnej, wodnej), ✧ aktywność inwestycyjna gminy, ✧ funkcjonowanie na obszarze gminy i w jej sąsiedztwie kilku prężnie działających przedsiębiorstw dających zatrudnienie lokalnej społeczności zapewniających własny transport pracowników, ✧ wzrost podaży pracy, ✧ dobry stan finansów samorządu Gminnego, ✧ aktywna polityka kredytowa gminy – wzrost 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ mała przedsiębiorczość wśród mieszkańców i stosunkowo niski poziom wskaźnika liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 10 tys. mieszkańców, ✧ mała liczba dużych i średnich przedsiębiorstw, ✧ niska atrakcyjność lokalnego rynku pracy pod względem płacowym, ✧ zbyt krótki sezon turystyczny i niska liczba działań na rzecz jego wydłużenia, ✧ zbyt niska atrakcyjność inwestycyjna

<p>udziału inwestycji finansowanych kredytami długoterminowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ stosunkowo duży udział osób w wieku przedprodukcyjnym, ❖ stosunkowo niski udział osób w wieku poprodukcyjnym, ❖ wysokiej jakości tereny rolne, ❖ żyzne siedliska leśne. 	<p>obszaru,</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ mała baza rekreacyjno-usługowa, z której mogliby korzystać turyści, ❖ niewystarczające wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych do celów turystycznych, ❖ brak produktu (MARKI) turystycznego przyciągającego turystów, ❖ współpraca z gminami ościennymi w zakresie rozwijania potencjału gospodarczego nie wyczerpuje wszystkich możliwości, ❖ brak terenów inwestycyjnych należących do gminy, ❖ brak wyznaczonych w miejscowych planach terenów dla rozwoju gospodarczego, ❖ deficyt kadr posiadających wiedzę i kwalifikacje inżynieryjno-techniczne na lokalnym rynku pracy.
---	--

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE	
<i>Szanse w wymiarze gospodarczym:</i>	<i>Zagrożenia w wymiarze gospodarczym:</i>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ pozyskiwanie środków zewnętrznych/funduszy unijnych i krajowych w perspektywie kilku najbliższych lat, w tym w ramach współpracy samorządów z MOF S-U, działalność Pomorskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A., w tym Słupskiego Inkubatora Technologicznego, ❖ wsparcie dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich na poziomie Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, ❖ zaspokojenie potrzeb chłonnego rynku pracy np. poprzez zatrudnianie emigrantów, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ wysoka konkurencja sąsiednich jednostek terytorialnych w zakresie przyciągania inwestycji oraz silna konkurencja ościennych gmin na rynku usług turystycznych, ❖ kryzys finansów publicznych w związku z ponoszeniem większych kosztów za świadczone usługi publiczne przez samorządy, ❖ niska liczba osób pracujących na 1000 mieszkańców, ❖ zmniejszone środki dotacyjne w nowej

<ul style="list-style-type: none"> ✧ cyfryzacja i uruchomienie e-usług, ✧ rozwój telepracy, ✧ wsparcie terenów wiejskich w zakresie przedsiębiorczości, ✧ możliwość stworzenia wspólnej oferty kulturalnej i turystycznej poprzez wykreowanie wyjątkowego produktu turystycznego, ✧ moda na aktywny wypoczynek, ✧ wzrost popularności „slow tourismu” i wypoczynku w mniej popularnych miejscach. 	<p>perspektywie UE,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✧ zachwianie globalnego łańcucha dostaw w wyniku pandemii – Covid-19, ✧ niski poziom aktywności inwestorów w związku z niską stopą zwrotu inwestycji (wzrost opodatkowania przedsiębiorców hamujący ich rozwój), ✧ wzrost cen energii i węgla w wyniku wojny na Ukrainie, ✧ wzrost inflacji, ✧ wzrost oprocentowania kredytów, ✧ częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie działań (niepewność prawa).
---	---

Tabela nr 3. Wyniki analizy SWOT w wymiarze przestrzenno- funkcjonalnym

CZYNNIKI WEWNĘTRZNE	
<i>Mocne strony w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym:</i>	<i>Słabe strony w wymiarze przestrzenno-funkcjonalnym:</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✧ dobra lokalizacja szkół gminnych, ✧ korzystne położenie gminy przy ważnym szlaku komunikacyjnym – relatywnie dobra sieć drogowa i dobre połączenie z resztą regionu, ✧ dostępność do komunikacji publicznej (kolejowej i autobusowej), ✧ dobrze rozwinięta (ilościowo) sieć dróg gminnych, ✧ drogi gminne w zdecydowanej większości znajdują się w dobrym/średnim stanie technicznym, ✧ istniejąca już sieć szlaków rowerowych, ✧ różnorodność szlaków turystycznych przebiegających przez malowniczo położone 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ stan nawierzchni dróg powiatowych i szlaków pieszo-rowerowych wymagający modernizacji, ✧ brak spójnej sieci ścieżek pieszo-rowerowych, ✧ brak chodników i wydzielonych poboczy, szczególnie na obszarach peryferyjnych gminy, ✧ brak uzbrojenia terenów pod mieszkalnictwo, ✧ niski odsetek gruntów komunalnych, ✧ duży udział budynków wymagających kompleksowej modernizacji, w szczególności budynków komunalnych, ✧ wykluczenie komunikacyjne małych,

<p>obszary gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✧ ruch inwestycyjny – zainteresowanie działkami budowlanymi, ✧ wysoki poziom zwodociągowania i skanalizowania gminy, ✧ sprawny system gospodarowania odpadami, ✧ rozwój sieci gazowej w zachodniej części gminy, ✧ zagospodarowanie przestrzeni gminy zgodne z uwarunkowaniami środowiskowymi, ✧ brak zakładów przemysłowych uciążliwych dla środowiska, ✧ wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe doliny rzeki Łupawy, ✧ sprzyjająca dla zachowania bioróżnorodności struktura krajobrazu, ✧ niski odsetek obszarów prawnie chronionych. 	<p>peryferyjnie położonych, miejscowości na terenie Gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✧ wzrost kosztów utrzymania istniejącej infrastruktury technicznej, ✧ niedostateczna sieć placówek handlowych, ✧ ograniczenia rozwojowe przedsiębiorstw (blokada inwestycji), ✧ niski poziom pokrycia MZPZ, ✧ wysoki udział zabudowy historycznej w zabudowie mieszkaniowej, co ogranicza możliwości jej rozbudowy i adaptacji do rosnących potrzeb mieszkańców, ✧ ograniczony potencjał historycznej zabudowy gospodarczej w dawnych folwarkach do adaptacji na potrzeby rozwoju funkcji pozarolniczych, ✧ niska dostępność działek budowlanych, ze względu na wysoki udział gruntów chronionych, ✧ niska wydajność oczyszczalni ścieków w Damnicy i Karzniczee, ✧ niski poziom zgazyfikowania gminy, ✧ duża ilość gospodarstw domowych korzystających z pieców węglowych, ✧ niska wydajność użytkowych poziomów wód podziemnych na znacznym obszarze gminy, ✧ ograniczenia użytkowania w obszarach głównych zbiorników wód podziemnych, ✧ niedostosowanie drzewostanów do zróżnicowania siedliskowego w obszarach lasów, ✧ niska izolacja wód podziemnych.
--	--

CZYNNIKI ZEWNĘTRZNE

<i>Szanse w wymiarze przestrzenno-funkcyjnym:</i>	<i>Zagrożenia w wymiarze przestrzenno-funkcyjnym:</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✧ pozyskiwanie środków zewnętrznych/ fundusze unijne, rządowe/, ✧ spójna polityka terytorialna województwa, ✧ nacisk na ochronę środowiska w krajowych i regionalnych dokumentach planistycznych, ✧ środki UE na transformację energetyczną, ✧ położenie w sąsiedztwie ośrodka rozwoju zachodniej części województwa pomorskiego – miasto Słupsk, ✧ położenie w korytarzu komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym: o Droga krajowa nr 6 i położenie w pasie lokalizacji instalacji OZE (siłownie wiatrowe, elektrownie słoneczne, biogazownie), ✧ położenie w sąsiedztwie Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa „Redzikowo”, ✧ przebieg linii elektroenergetycznych najwyższych i wysokich napięć, ✧ przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia, ✧ położenie w sąsiedztwie obszarów o wysokich walorach turystycznych o znaczeniu krajowym: WYBRZEŻE – POJEZIERZE, ✧ planowane inwestycję w oczyszczalnie ścieków, ✧ ustanowienie ochrony doliny rzeki Łupawy w formie obszaru Natura2000 „Dolina Łupawy”, ✧ powiązania przyrodnicze z obszarami o wysokich walorach przyrodniczych: Pobrzeże Słowińskie, Puszcza Koszalińska, Kaszuby, 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ zwiększona częstotliwość występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i tym samym klęsk żywiołowych, ✧ brak współpracy między samorządami w zakresie planowania przestrzennego (Brak integracji planowania przestrzennego na obszarze MOF S-U), ✧ częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego, utrudniające długofalowe planowanie działań, ✧ fragmentacja krajobrazu i ekosystemów w wyniku realizacji ponadlokalnych inwestycji z zakresu komunikacji i infrastruktury, ✧ ograniczenie zmian własnościowych gruntów Skarbu Państwa, ✧ zmienność strategii i polityki na poziomie krajowym i związana z tym zmienność przepisów, w tym m.in. o brak polityki adresowanej do specyficznych problemów terenów wiejskich, na których dominowały państwowe gospodarstwa rolne, ✧ bariery prawne rozwoju OZE w formie elektrowni wiatrowych (praktycznie zahamowanie rozwoju farm wiatrowych).

<ul style="list-style-type: none"> ❖ polityka przestrzennego rozwoju województwa pomorskiego wskazująca do zachowania korytarze ekologiczne regionalne i subregionalne, ❖ włączenie gminy Damnica do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk-Ustka, ❖ włączenie gminy do obszaru funkcjonalnego „Środkowe Pomorze”, ❖ włączenie gminy do północnego pasma rozwojowego związanego z korytarzem komunikacyjno-infrastrukturalnym, ❖ włączenie gminy w sieć tras turystycznych, ❖ planowane inwestycje zewnętrzne, ❖ zwiększające dostępność komunikacyjną między innymi w zakresie kolei: planowana budowa drogi ekspresowej S6 wraz z węzłami Budy (Damnica) i Bobrowniki o Linia kolejowa nr 202 i planowana modernizacja wraz z budową nowego przystanku w Łebieniu, przy zachowaniu stacji w Damnicy i przystanku w Strzyżynie. 	
---	--

Biorąc pod uwagę, że gmina charakteryzuje się stosunkowo małą ilością inwestorów zewnętrznych, dominujący scenariusz rozwoju powinien zakładać interwencję publiczną (np. budowę infrastruktury), co w postaci inwestycji powinno przełożyć się na wzrost atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i prowadzenia biznesu. Szansą dla gminy Damnica jest w dużej mierze rozwój branży turystycznej.

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że do kluczowych silnych stron gminy Damnica należy:

- położenie w sąsiedztwie ośrodka rozwoju zachodniej części województwa pomorskiego – miasto Słupsk,
- położenie w korytarzu komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym: o Droga krajowa nr 6 i planowana budowa drogi ekspresowej S6 wraz z węzłami Budy (Damnica) i Bobrowniki o Linia kolejowa nr 202 i planowana

modernizacja wraz z budową nowego przystanku w Łebieniu, przy zachowaniu stacji w Damnicy i przystanku w Strzyżynie,

- położenie w pasie lokalizacji instalacji OZE (siłownie wiatrowe, elektrownie słoneczne, biogazownie),
- położenie w sąsiedztwie Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa „Redzikowo”,
- potencjał turystyczny wynikający z w sąsiedztwa obszarów o wysokich walorach turystycznych o znaczeniu krajowym: WYBRZEŻE – POJEZIERZE,

Do kluczowych słabych stron można zaliczyć:

- małą przedsiębiorczość mieszkańców oraz małą liczbę dużych i średnich przedsiębiorstw,
- ograniczenia w rozwoju turystyki wynikające z braku wystarczającej infrastruktury turystycznej, w tym odpowiedniej bazy gastronomicznej oraz hotelowej, która ogranicza możliwości turystyczne gminy,
- zmienność strategii i polityki na poziomie krajowym i związana z tym zmienność przepisów, w tym m.in.:
 - brak polityki adresowanej do specyficznych problemów terenów wiejskich, na których dominowały państwowe gospodarstwa rolne,
 - bariery prawne rozwoju OZE w formie elektrowni wiatrowych.
- brak terenów dla rozwoju funkcji turystycznej wskazanych w miejscowych planach,
- brak wyznaczonych w miejscowych planach terenów dla rozwoju gospodarczego,
- niska dostępność działek budowlanych, ze względu na wysoki udział gruntów chronionych oraz brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego².

Szansą dla rozwoju gminy Damnica wydaje się przede wszystkim rozwój funkcji turystycznych ukierunkowanych na turystów poszukujących wypoczynku w mniej popularnych miejscach oraz wyeksponowanie walorów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. Trend ten widać szczególnie w mniejszym zainteresowaniu tradycyjnymi kierunkami podróży: Turcja, Egipt, Grecja i poszukiwaniem możliwości zakupu działki na wypoczynek w kraju, szczególnie w okresie epidemii.

Szansą dla gminy jest przyciągnięcie większej ilości mieszkańców wśród osób chcących przenieść się z miasta na tereny wiejskie. Konieczne w tym celu wydaje się podjęcie działań mających przedstawić wizerunek gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania. W związku z tym niezbędny jest przede wszystkim rozwój infrastruktury technicznej i podjęcie działań

² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica 2022

zmierzających do wyznaczania większej liczby działek w miejscowych planach terenów pod działalność poza rolnicza i budownictwo mieszkaniowe.

Wśród zagrożeń dla rozwoju gminy kluczowe znaczenie ma konkurencja ze strony większych i silniejszych ośrodków, które przyciągają zarówno więcej inwestorów, jak i również mają większe znaczenie turystyczne. Zagrożeniem wydaje się także małe zaangażowanie mieszkańców w procesie rozwoju lokalnego.

Ponadto na rozwój turystyki negatywnie wpływać mogą trudne do przewidzenia zagrożenia związane między innymi z kryzysem gospodarczym po epidemii i w wyniku wzrostu cen surowców energetycznych (wojna na Ukrainie).

Ocena siły powiązań czynników zewnętrznych i wewnętrznych daje możliwość określenia rodzaju strategii, jaką powinno wybrać się dla gminy. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż w gminie Damnica dominują mocne strony, natomiast w jej otoczeniu przeważają szanse co wskazuje na zastosowanie strategii agresywnej (maxi-maxi). Strategia ta polega na silnej ekspansji i rozwoju, przy maksymalnym wykorzystaniu mocnych stron i szans. Istotną rolę ogrywają zależności pomiędzy grupami czynników i ich wzajemne relacje. Umiejętne wykorzystanie poszczególnych czynników pozwoli na zbudowanie przewagi konkurencyjnej gminy.

W tym celu wyróżniono najważniejsze czynniki mające wpływ na rozwój gminy:

1. Wysokie walory przyrodnicze i kulturowe, wynikające z atrakcyjnego położenia w bezpośrednim bliskości w sąsiedztwie obszarów o wysokich walorach turystycznych o znaczeniu krajowym: WYBRZEŻE – POJEZIERZE; Gmina posiada atrakcyjne zaplecze kulturowe, w tym związane z kulturą (zabytki, architektura jak i lokalna działalność kulturowa). Obszar gminy charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi szczególnie w rejonie doliny rzeki Łupawy. Walory te stanowią potencjał do rozwoju szeroko rozumianej turystyki (w szczególności turystyki „slow”) oraz rozwoju konkurencyjnego rolnictwa. Ponadto istotny element przyciągający turystów mogą stanowić bogata historia i zabytki.
2. Korzystne uwarunkowania dla rozwoju gospodarczego, wynikające z lokalizacji gminy w bliskiej odległości od Słupska, w korytarzu komunikacyjnym o znaczeniu regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w pasie lokalizacji instalacji OZE, niedaleko Specjalnej Strefy Ekonomicznej – Podstrefa „Redzikowo”. Na rozwój wpływać może dostępność terenów inwestycyjnych, zarówno dla potrzeb produkcji przemysłowej, rozwijania usług oraz inwestycji mieszkaniowych, co ma duże znaczenie biorąc pod uwagę wzrost zainteresowania wśród osób chcących osiedlić się na terenach wiejskich.

3. Dobrze rozwinięty system usług społecznych, w tym między innymi system oraz infrastruktura opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz szkół podstawowych, stwarzający warunki do rozwoju i odgrywający znaczną rolę przy wyborze miejsca zamieszkania.
4. Realizacja przedsięwzięć wzmacniających przestrzeń infrastrukturalną gminy, obejmujących między innymi infrastrukturę drogową, tworzenie tras i ścieżek rowerowych, budowę infrastruktury rekreacyjnej oraz infrastruktury technicznej przy jednoczesnym ograniczeniu jej wpływu na środowisko przyrodnicze.
5. Rozwój specjalizacji terytorialnych opartych na potencjale i walorach gminy Damnica ze szczególnym uwzględnieniem sektora turystycznego, co wynika z posiadanych zasobów i walorów przyrodniczych.
6. Rozwój powiązań funkcjonalnych z sąsiadującymi jednostkami, w tym należącymi do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupska - Ustka, wpływające na efektywniejsze wykorzystanie potencjałów i zasobów gminy w tym gospodarczych i kapitału ludzkiego oraz realizację wspólnych inwestycji.
7. Rozwój zaangażowania społeczeństwa i organizacji pozarządowych w realizację przedsięwzięć realizowanych na terenie gminy. U podstaw rozwoju lokalnego powinny leżeć aktywności podejmowane przez organizacje pozarządowe, organizacje reprezentujące lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców. Działania te powinny mieć na celu poprawę relacji między mieszkańcami oraz wzrost ich zaangażowania w lokalne inicjatywy.

IV. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rzetelnie zrealizowana Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej stanowi podstawę do zdefiniowania strategicznej rozwoju gminy. Zgodnie z zapisami Ustawy o samorządzie gminnym, obowiązkowymi elementami Strategii są:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym,
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych,
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Cel w tym kontekście definiuje się jako stan/efekt/sytuację/ rozwiązanie problemu, do którego się dąży, czemu coś ma służyć. Cel opisuje przejście od sytuacji zastanej, wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Cele rozwojowe opisują zatem stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju. Realizują one ważny element strategii – wizję rozwoju, którą obrazuje model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Wizja jest opisem pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej (za kilka lub kilkanaście lat)³.

4.1 Wizja i misja rozwoju Gminy Damnica

4.1.1 Wizja rozwoju Gminy Damnica

Wizja rozwoju Gminy rozumiana jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to marzenie o lepszej przyszłości, stan pożądany i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół wizji różnych grup interesariuszy. Niniejszy dokument ukazuje gminę Damnica w perspektywie do roku 2030, zmienioną poprzez realizację przyjętych celów i kierunków działań.

W 2030 r. gmina Damnica w pełni czerpie z korzystnego położenia ważnych szlaków komunikacyjnych, w niewielkiej odległości od Miasta Słupska-stolicy Subregionu. Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz bazująca na nich zróżnicowana oferta turystyczna, przyciągają turystów. Rozwija się gospodarka lokalna, powiązana z efektywnym systemem edukacji i aktywnością zawodową mieszkańców. Sprawne i efektywne zarządzanie, aktywna współpraca samorządu, przedstawicieli sektora biznesu i organizacji pozarządowych, zapewniają wysoką jakość i dostępność usług publicznych. Przyjęty zrównoważony model rozwoju, w którym ważną rolę odgrywa dbałość o środowisko i ład przestrzenny, procentuje tym, że gmina Damnica jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym do życia, pracy oraz rekreacji i wypoczynku, przyciągającym nowych mieszkańców oraz gości z Polski i zagranicy.

4.1.2 Misja Gminy Damnica

Misja gminy to nic innego, jak idea jej rozwoju nadająca ogólny kierunek działań, oraz określająca pośrednio dziedziny, na których władze powinny skupić najbardziej swoją uwagę w planowanym okresie. Jest indywidualnym, generalnym planem ukształtowania mocnej

³ Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik praktyczny

pozycji jednostki samorządu terytorialnego wśród innych jednostek. Z jednej strony stanowi ona przesłanie i obietnicę skierowaną do mieszkańców gminy. Dzięki niej cele działalności władz powinny być lepiej zrozumiałe dla wszystkich obywateli. Z drugiej natomiast definiuje sposób, w jaki chce by gmina była postrzegana przez jej otoczenie. Określenie misji jest więc publiczną częścią planu strategicznego.

Misja Gminy Damnica określa w syntetycznym ujęciu zadanie organizacji – Gminy – jakie zostaje jej postawione w związku z realizacją przedmiotowej Strategii.

Gmina Damnica przy pełnym wykorzystaniu potencjału, jakim dysponuje, będzie dążyła w swoich strategicznych działaniach do stworzenia miejsca atrakcyjnego do zamieszkania oraz turystyki, a także rozwoju przedsiębiorczości.

Wielopłaszczyznowy zrównoważony rozwój gminy będzie dotyczył zarówno sfery społecznej (podniesienie jakości życia mieszkańców i stworzenie warunków do różnych form aktywności, ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu), sfery gospodarczej (rozwój przedsiębiorczości opartej na lokalnych bogactwach, wiedzy i kwalifikacjach mieszkańców), jak i publicznej poprzez zapewnienie mieszkańcom dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.

Kierunki rozwoju zaproponowane w misji odpowiadają przede wszystkim na bieżące potrzeby lokalnej społeczności. Dzięki pełnemu wykorzystaniu potencjału gminy Damnica będzie możliwy jej rozwój gospodarczy. Jednocześnie z poprawą sytuacji gospodarczej będzie następował wzrost jakości życia mieszkańców. Nowe możliwości wpłyną pozytywnie na poziom życia lokalnej społeczności. Dodatkowo nastąpi poszerzenie oferty turystycznej i kulturalnej oraz poprawa ogólnodostępnej infrastruktury i estetyki otoczenia.

Na podstawie zdefiniowanej wizji oraz misji przystąpiono do opracowywania szczegółowych założeń rozwoju gminy. W pierwszej kolejności określono cele strategiczne, które przypisano do trzech kluczowych wymiarów funkcjonowania gminy: społeczeństwa, gospodarki i przestrzeni. Wokół niniejszych sfer realizowano również Diagnozę, tak że ciągłość i logika przeprowadzonych prac zostały zachowane. Cele strategiczne w koncepcji strategii rozwoju mają charakter długoterminowy. Określają główne kierunki, mające na celu osiągnięcia założeń wynikających z wizji rozwoju gminy Damnica w 2030 roku.

4.2 Cele strategiczne Gminy

W celu realizacji głównego celu wskazano następujące cele strategiczne:

⇒ CEL STRATEGICZNY 1 - POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW (społeczny).

⇒ CEL STRATEGICZNY 2 - ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY (gospodarczy).

⇒ CEL STRATEGICZNY 3 - ROZWÓJ INFRASTRUKTURY W HARMONII ZE ŚRODOWISKIEM (przestrzeń: środowisko i infrastruktura).

Poniżej przedstawiono matrycę rozkładu celów głównych i celów strategicznych – zgodnie z powyższym opisem.

CELE STRATEGICZNE		
<u>Cel strategiczny w wymiarze społecznym:</u> POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW.	<u>Cel strategiczny w wymiarze gospodarczym:</u> ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY.	<u>Cel strategiczny w wymiarze przestrzennym:</u> ROZWÓJ INFRASTRUKTURY W HARMONII ZE ŚRODOWISKIEM.
CELE OPERACYJNE		
Cel operacyjny 1.1. Wzrost aktywności i integracji społecznej uwzględniający potrzeby i zmiany struktury społecznej.	Cel operacyjny 2.1. Poprawa warunków rozwoju gospodarczego.	Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie dostępności terytorialnej wszystkim obszarom gminy.
Cel operacyjny 1.2. Poprawa kapitału społecznego gminy.	Cel operacyjny 2.2. Sprawna i efektywna polityka samorządowa.	Cel operacyjny 3.2. Racjonalne użytkowanie środowiska naturalnego i zasobów kulturowych gminy.
Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie dostępności oraz jakości usług społecznych i publicznych.	Cel operacyjny 2.3. Wspieranie rozwoju turystyki.	Cel operacyjny 3.3. Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura publiczna.

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr 4: Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 1

<u>Cel operacyjny: Wzrost aktywności i integracji społecznej uwzględniający potrzeby i zmiany struktury społecznej.</u>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Rozwijanie oferty	✧ Integracja społeczna osób	✧ Liczba inicjatyw

wydarzeń integrujących seniorów.	starszych. ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	podjętych na rzecz integracji seniorów (szt.).
Organizacja akcji integrujących osoby wykluczone społecznie.	✧ Przeciwdziałanie zjawisku wykluczeniu społecznego.	✧ Liczba zorganizowanych przedsięwzięć o charakterze integracyjnym (szt.).
Powstanie nowych terenów na cele rekreacyjne.	✧ Urozmaicenie oferty spędzania czasu wolnego. ✧ Zwiększenie potencjału turystycznego regionu. ✧ Poszerzenie infrastruktury rekreacyjnej.	✧ Powierzchnia powstałych terenów o przeznaczeniu rekreacyjnym (m2).
Rozbudowa bazy rekreacyjno-sportowej.	✧ Urozmaicenie oferty spędzania czasu wolnego. ✧ Upowszechnianie kultury fizycznej. ✧ Zwiększenie potencjału turystycznego regionu. ✧ Poszerzenie infrastruktury rekreacyjnej.	✧ Liczba wybudowanych / zmodernizowanych obiektów o przeznaczeniu rekreacyjno-sportowym (szt.).

Cel operacyjny: Poprawa kapitału społecznego gminy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Upowszechnianie partnerstwa publiczno-prywatnego i publiczno-społecznego.	✧ Wspieranie partycypacji społecznej mieszkańców. ✧ Rozwój społeczeństwa obywatelskiego. ✧ Rozwój kompetencji społecznych mieszkańców. ✧ Budowa zintegrowanej społeczności.	✧ Liczba organizacji pozarządowych, które współpracują z władzami samorządowymi (szt.). ✧ Liczba wspólnych projektów samorządowych realizowanych w partnerstwie powiatu i gmin w ramach obszaru funkcjonalnego (szt.).

		<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zadań zleczanych organizacjom pozarządowym (szt.).
Rozwijanie gminnej oferty kulturowej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Poszerzanie zainteresowań mieszkańców. ✧ Integracja lokalnych społeczności. ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. ✧ Budowa kompetencji społecznych mieszkańców poprzez uczestnictwo w kulturze. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze kulturowym (szt.). ✧ Liczba obiektów kultury oddanych do użytku (szt.).
<u>Cel operacyjny: Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych i publicznych.</u>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Realizacja inicjatyw w zakresie wzrostu dostępności do opieki zdrowotnej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost dostępności do opieki zdrowotnej. ✧ Poprawa zdrowia mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zrealizowanych inicjatyw w zakresie wzrostu dostępności do opieki zdrowotnej (szt.). ✧ Liczba zrealizowanych programów ochrony zdrowia i programów profilaktycznych oraz liczba ich uczestników.
Systematyczna modernizacja gminnej infrastruktury oświatowej i doposażenie szkół.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie potencjału edukacyjnych placówek szkolnych. ✧ Poprawa zdrowia wśród dzieci i młodzieży szkolnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba placówek edukacyjnych wyposażonych w sprzęt informatyczny (szt.).
Podjęcie działań dostosowawczych w kontekście starzenia się społeczeństwa, w tym rozwój całonocnych i dziennych form wsparcia (w tym DDP,	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Urozmaicenie oferty spędzania czasu wolnego. ✧ Poprawa zdrowia mieszkańców. ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba wybudowanych / zmodernizowanych obiektów (szt.).

ŚDS, KS), w szczególności poprzez współpracę z sektorem prywatnym.		
Utworzenie punktu rehabilitacji.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. ✧ Poprawa zdrowia mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba nowo oferowanych procedur medycznych i wykonanych świadczeń medycznych (szt.).
Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. ✧ Zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkaniowych mieszkańców o niższych dochodach. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba mieszkań oddanych do użytku (szt.).

Tabela nr 5: Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 2

<u>Cel operacyjny: Poprawa warunków rozwoju gospodarczego.</u>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Organizacja kursów i szkoleń zawodowych, w tym związanych z potencjałem turystycznym regionu.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost kompetencji mieszkańców gminy. ✧ Zmniejszenie poziomu bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zrealizowanych kursów i szkoleń zawodowych (szt.).
Wyznaczenie i uzbrojenie terenów inwestycyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (m²).
Stworzenie systemu informacji i wizualizacji przestrzennej w zakresie promocji oferty terenów inwestycyjnych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost rozpoznawalności oferty terenów inwestycyjnych gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Kwota przeznaczona na promocję terenów inwestycyjnych (zł).
<u>Cel operacyjny: Sprawna i efektywna polityka samorządowa.</u>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ

Doskonalenie standardów obsługi inwestorów, w tym certyfikaty dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Skrócenie czasu obsługi. ✧ Podniesienie kwalifikacji i kompetencji pracowników samorządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba usług publicznych poddanych certyfikacji (szt.). ✧ Liczba pracowników samorządowych podnoszących własne kwalifikacje poprzez różne formy edukacyjne (szt.).
Wdrażanie gminnych programów strategicznych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Rozwój gminy na wielu poziomach. ✧ Zwiększenie efektywności realizowanych przez gminę programów, dedykowanych konkretnemu aspektowi funkcjonowania gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba uchwalonych i zrealizowanych gminnych programów operacyjnych (szt.).
Współpraca z operatorami transportowymi w zakresie zwiększenia dostępności do komunikacji zbiorowej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost mobilności mieszkańców. ✧ Zwiększenie efektywności komunikacji zbiorowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba nowopowstałych kursów w ramach komunikacji zbiorowej (szt.). ✧ Liczba zmodyfikowanych połączeń komunikacyjnych (szt.).
Współpraca z zarządcami infrastruktury kolejowej przy jej rozwoju.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost mobilności mieszkańców. ✧ Unowocześnienie infrastruktury towarzyszącej sieci kolejowej. ✧ Integracja z regionalnym i krajowym systemem transportowym. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury kolejowej na terenie gminy (szt.).
Intensyfikacja współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wykreowanie MOF Słupsk-Ustka jako obszaru atrakcyjnego do inwestowania i zamieszkania. ✧ Prowadzenie aktywnego marketingu gospodarczego. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Realizacja wspólnej kampanii promocyjnej. ✧ Promocja obszaru poprzez cyklicznie organizowane imprezy. ✧ Stworzenie imprez

		o krajowym zasięgu, która jednoznacznie będzie kojarzyła się z terenem MOF Słupsk-Ustka.
Cel operacyjny: Wspieranie rozwoju turystyki.		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Wspieranie rozwoju komercyjnej działalności turystycznej w gminie.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Poprawa dostępności do usług: gastronomicznych, hotelarskich i rekreacyjno-sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba turystycznych obiektów noclegowych i/lub miejsc noclegowych oraz liczba udzielonych noclegów (szt.).
Zagospodarowanie terenów o potencjale turystycznym (tereny nadrzeczne, parkingi, infrastruktura towarzysząca itp.).	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie potencjału turystycznego regionu. ✧ Poszerzenie infrastruktury rekreacyjnej. ✧ Urozmaicenie oferty spędzania czasu wolnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zagospodarowania terenów przybrzeżnych (szt.).
Oznakowanie szlaków i atrakcji turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie dostępności do oferty turystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba nowych oznaczeń szlaków i atrakcji turystycznych (szt.).
Intensyfikacja działań promocyjnych w mediach społecznościowych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost rozpoznawalności oferty turystycznej gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba użytkowanych kanałów komunikacji w mediach społecznościowych (szt.).
Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Wzrost dostępności do infrastruktury rekreacyjnej. ✧ Wzrost potencjału turystycznego gminy. ✧ Modernizacja międzynarodowej sieci ścieżek rowerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km).

Tabela nr 6: Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 3

<u>Cel operacyjny: Zapewnienie dostępności terytorialnej wszystkim obszarom gminy.</u>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Intensyfikacja działań w zakresie rozwoju przestrzennego gminy.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zrównoważony rozwój przestrzenny gminy. ✧ Uporządkowanie gospodarki przestrzennej. ✧ Zachowanie obecnej formy osadniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba powstałych opracowań przestrzennych (szt.).
Budowa i modernizacja dróg.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie przepustowości dróg w gminie. ✧ Poprawa stopnia wewnętrznego i zewnętrznego skomunikowania gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość zbudowanych dróg (km). ✧ Długość zmodernizowanych dróg (km).
Rozbudowa systemu oświetlenia drogowe.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie bezpieczeństwa na gminnych ciągach komunikacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość dróg, która została wyposażona w oświetlenia drogowe (km).
Budowa i modernizacja ciągów pieszych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie bezpieczeństwa dla pieszych na ciągach komunikacyjnych. ✧ Zwiększenie dostępności komunikacyjnej dla osób starszych i niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość wybudowanych ciągów pieszych (km). ✧ Długość zmodernizowanych ciągów pieszych (km).
Dalszy rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie dostępu do sieci kanalizacyjnej. ✧ Poprawa jakości życia mieszkańców. ✧ Zwiększenie potencjału inwestycyjnego danych obszarów gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość powstałej sieci kanalizacyjnej (km). ✧ Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej (%).
Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie dostępu do sieci wodociągowej. ✧ Poprawa jakości życia 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Długość powstałej sieci wodociągowej (km). ✧ Odsetek mieszkańców

	<p>mieszkańców.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie potencjału inwestycyjnego danych obszarów gminy. 	<p>posiadających dostęp do sieci wodociągowej (%).</p>
<p>Dalszy rozwój infrastruktury gazowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Zwiększenie dostępu do sieci gazowej. ❖ Poprawa jakości życia mieszkańców. ❖ Zwiększenie potencjału inwestycyjnego danych obszarów gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Długość powstałej sieci gazowej (km). ❖ Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej (%).
<p><u>Cel operacyjny: Racjonalne użytkowanie środowiska naturalnego i zasobów kulturowych gminy.</u></p>		
KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>Edukacja proekologiczna mieszkańców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej (szt.). ❖ Liczba przeprowadzonych akcji w zakresie edukacji ekologicznej (szt.).
<p>Ochrona środowiska naturalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Liczba inicjatyw podjętych w zakresie ochrony środowiska (szt.). 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Liczba wspartych inicjatyw chroniących środowisko lądowe i wodne (szt.).
<p>Promocja działalności punktu selektywnej zbiórki odpadów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie możliwości korzystania z punktu selektywnej zbiórki odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych w zakresie promocji działalności punktu selektywnej zbiórki odpadów (szt.).
<p>Cykliczne oczyszczanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Wzrost potencjału turystycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Liczba

zanieczyszczanych zbiorników wodnych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie atrakcyjności krajobrazowej gminy. ✧ Przeciwdziałanie degradacji środowiska naturalnego. 	przeprowadzonych akcji oczyszczania zbiorników wodnych (szt.).
Rozwój gminnego systemu retencyjnego.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Kształtowanie zasobów wodnych na terenach rolniczych. ✧ Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego. 	✧ Powierzchnia zabezpieczonego obszaru przed powodzią (m ²).

Cel operacyjny: Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura publiczna.

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Budowa i/lub modernizacja infrastruktury opiekuńczej nad dziećmi.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie jakości i dostępności do infrastruktury opiekuńczej nad dziećmi. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba powstałych / zmodernizowanych punktów opieki żłobkowej i przedszkolnej (szt.). ✧ Liczba dzieci korzystających z tej formy opieki (szt.).
Utworzenie miejsc rekreacyjnych dedykowanych młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zapewnienie młodzieży miejsc umożliwiających integrację społeczną. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba powstałych obiektów, które przeznaczone są do użytku głównie przez młodzież (szt.).
Modernizacja obiektów użyteczności publicznej.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Stworzenie miejsc do integracji społecznej. ✧ Zwiększenie dostępności (również dla osób niepełnosprawnych) do obiektów użyteczności publicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.).
Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do wymagań osób niepełnosprawnych.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zwiększenie dostępności architektonicznej do budynków użyteczności publicznej. ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. ✧ Integracja społeczna osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba wdrożonych udogodnień dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej (szt.).

Budowa i modernizacja placów zabaw.	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Zapewnienie bezpiecznego miejsca dzieciom do zabawy. ✧ Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> ✧ Liczba poddanych modernizacji i wybudowanych placów zabaw (szt.).
-------------------------------------	---	---

V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oparty jest o postanowienia wynikające z obowiązujących zapisów Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica. Polityka przestrzenna stanowi integralną część polityki rozwoju gminy. Tworzy ona koncepcję i tożsamość przestrzenną gminy. Na jej potrzeby definiowane są funkcje pełnione przez dane tereny. W wyniku prowadzenia polityki przestrzennej, tereny te są integrowane w obszary o tożsamej (lub komplementarnej) specyfice, a następnie wyznaczane są im kierunki w rozwoju przestrzennym. Nadanie przestrzennego wymiaru zjawiskom społeczno-ekonomicznym pozwala na większą precyzję procesów diagnostycznych, bardziej adekwatne i trafne określanie priorytetów, celów i kierunków interwencji, a także koordynację i lepsze gospodarowanie zasobami na etapie wdrażania⁴.

Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest niezbędnym elementem kompleksowej koncepcji rozwoju gminy. W wyniku jego opracowania, a następnie uwzględnienia w procesie definiowania kierunków rozwoju możliwe jest zachowanie spójności między uwarunkowaniami przestrzennymi, a miejscem i kształtem zaplanowanych interwencji w sferze społecznej i gospodarczej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej jest obowiązkowym elementem strategii. Obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie (podręcznik). Istotnym elementem tworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej jest uwzględnienie wymagań stawianych jednostce samorządowej przez dokumenty planistyczne

⁴ Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik praktyczny

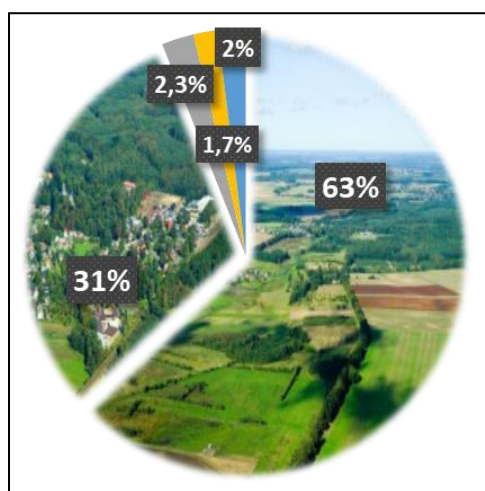
wyższego rzędu, tj. m.in. przez Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030.

5.1 Uwarunkowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Gmina Damnica jest gminą wiejską, o charakterze rolniczym, położoną w północno – zachodniej części województwa pomorskiego i we wschodniej części powiatu słupskiego. Graniczy bezpośrednio z Gminą Głównicyce, Gminą Potęgowo, Gminą Dębica Kaszubska oraz Gminą Słupsk, *granicząc niemalże z miastem Słupsk (w odległości 3 km).*

Gmina zajmuje obszar 168 km², co stanowi 7,28% powierzchni Powiatu Słupskiego i 0,92% Województwa Pomorskiego. W Powiecie Słupskim zajmuje dziewiątą pozycję pod względem obszaru jak i pod względem ludności - na 10 gmin

Gmina Damnica zajmuje powierzchnię 16 765 ha (13,5% powierzchni MOF), w tym aż 63% całkowitej powierzchni stanowią użytki rolne (grunty orne, sady, łąki i pastwiska), 31% to grunty leśne,

zadrzewione i zakrzewione, 2,3% to tereny komunikacyjne, a 1,7% stanowią tereny zabudowane i zurbanizowane. Pozostałe 2% powierzchni gminy to użytki ekologiczne, tereny rekreacyjno - wypoczynkowe i inne.

➤ **użytki rolne: 10.582,7 ha**, w tym:

- grunty orne 9.513,6 ha
- sady 15,4 ha
- łąki trwałe 420,0 ha
- pastwiska trwałe 633,7 ha

➤ **użytki ekologiczne: 26,9 ha**

➤ **grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione: 5.155,2 ha**, w tym:

- lasy i grunty leśne 5.091,4 ha
- grunty zadrzewione i zakrzewione 63,8 ha

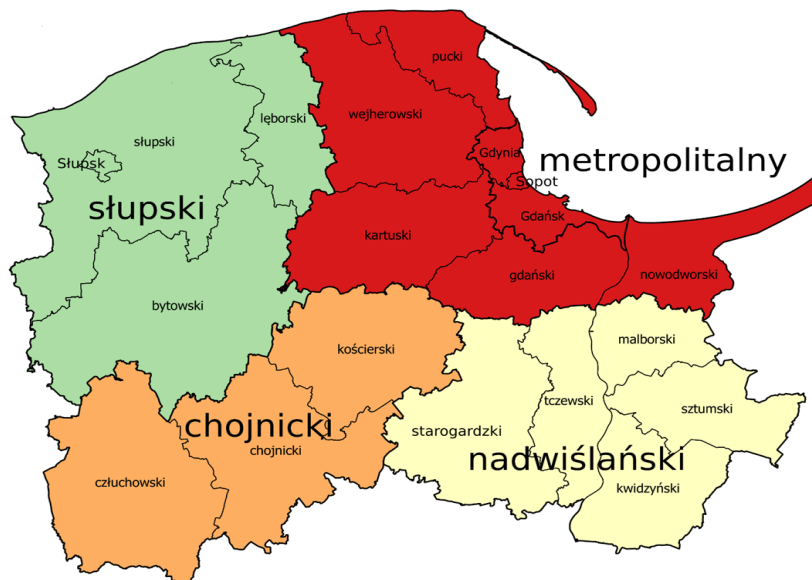
➤ **grunty zabudowane i zurbanizowane: 284,4 ha**

➤ **tereny rekreacyjno – wypoczynkowe: 58,6 ha**

➤ **tereny komunikacyjne (drogi, koleje, inne): 388,5 ha**

- **grunty pod rowami i wodami:** **141,5 ha**
- **tereny pozostałe:** **127,2 ha⁵**

Rysunek 1. Subregiony województwa pomorskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

5.2 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica wskazano, utrzymanie głównych elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, przy racjonalnym rozwoju funkcji pozarolniczych. Wskazane w Studium zmiany struktury funkcjonalno-przestrzennej są konsekwencją wizji rozwoju gminy Damnica oraz celów i kierunków rozwoju gminy. Realizacja wizji zdefiniowanej w Strategii rozwoju gminy Damnica wymaga niewielkiej korekty w strukturze funkcjonalno-przestrzennej, które stworzą podstawy do rozwoju rynku pracy oraz mieszkalnictwa i turystyki przy poszanowaniu i wzmocnieniu funkcjonowania przyrodniczego gminy oraz utrzymaniu wysokich walorów produkcyjnych przestrzeni rolnej i leśnej.

Stąd też w Studium ustalono następujące wymagania:

- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej przy zachowaniu gminnej sieci ekologicznej,

⁵ Raport o stanie gminy Damnica 2021

- traktowanie ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- zabezpieczenia szczególnych wartości przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych, walorów dla turystyki i rekreacji.

Przestrzenny rozkład zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy Damnica wskazany w Studium kształtowany jest przez planowaną budowę drogi ekspresowej S6 z której obszar gminy dostępny będzie bezpośrednio poprzez dwa węzły: Budy (Damnica) i Bobrowniki (Damno) oraz pośrednio przez węzeł Redzikowo (gm. Słupsk). Budowa S6 w całkowicie nowym przebiegu na terenie gminy Damnica (tj. poza korytarzem istniejącej DK6) spowoduje korzystne zmiany w dostępności komunikacyjnej północnej i centralnej części gminy Damnica oraz przyczyni się do korzystnych dla rozwoju zmian w dostępności komunikacyjnej terenów w południowej części gminy położonych przy obecnej DK6 (planowane jest obniżenie klasy do G – głównej). Poprawa dostępności komunikacyjnej zwiększy atrakcyjności gminy Damnica przede wszystkim dla rozwoju mieszkalnictwa, w tym o charakterze podmiejskim, i działalności gospodarczej w sektorach pozarolniczych.

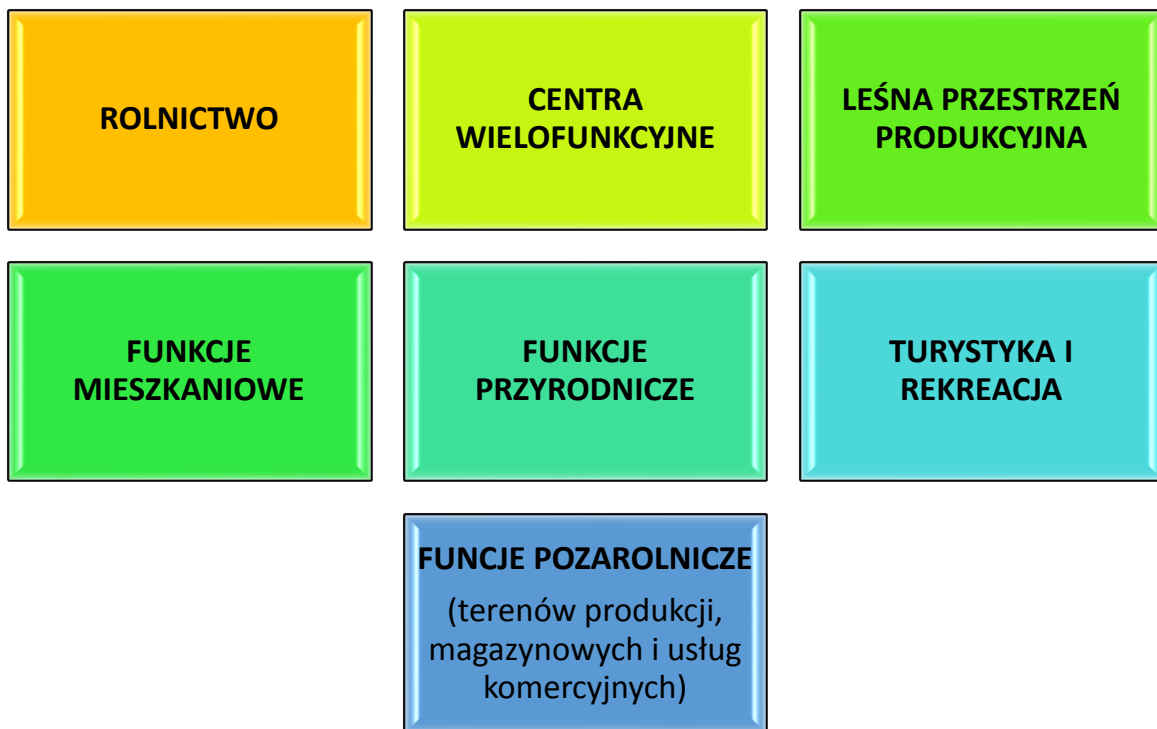
Kolejnym czynnikiem zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej jest rozwój urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych o mocy powyżej 500 kW, który stymulowany jest zmianami klimatycznymi i dążeniem do poprawy jakości powietrza atmosferycznego.

Istotną wytyczną dla kształtowania zmian struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Damnica jest uwzględnienie gminnej sieci ekologicznej oraz wzmocnienie funkcjonowania poprzez m.in. wskazanie terenów do zalesienia (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica⁶).

Kluczowe funkcje realizowane przez gminę Damnica przedstawiono poniżej. Lokalizacja poszczególnych funkcjonalności w tkance przestrzennej gminy determinuje powstanie jej rejonów funkcjonalnoprzestrzennych.

Rysunek 2. Funkcje gminy Damnica

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica 2022

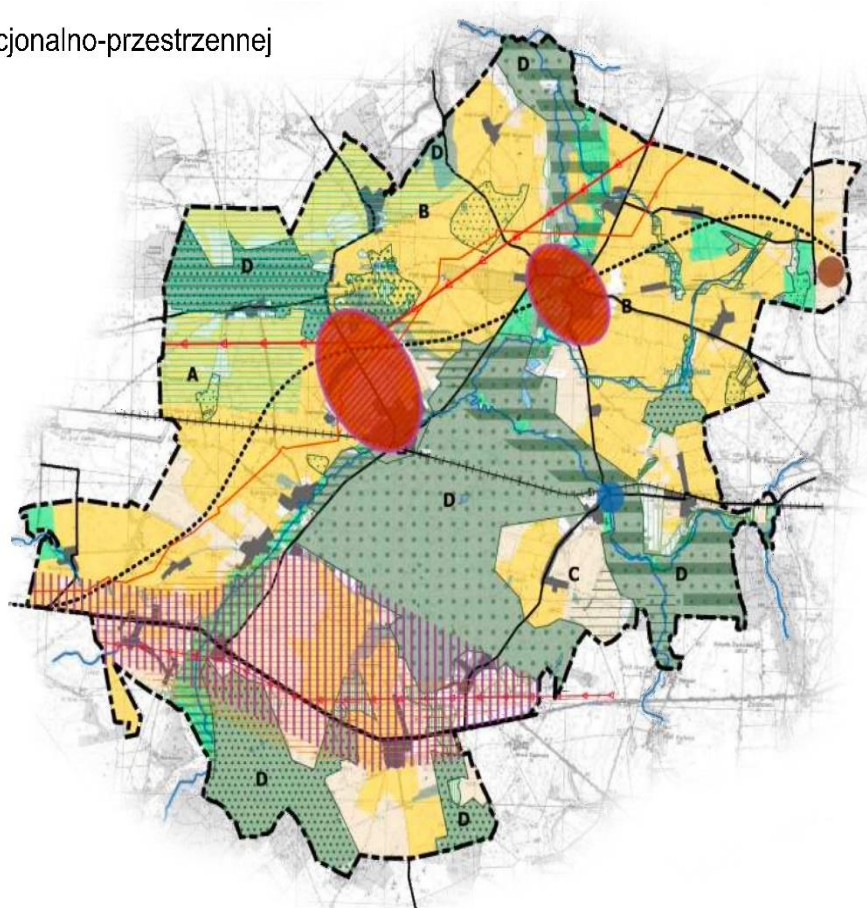
Źródło: opracowanie własne

Podział gminy na obszary funkcjonalne zostały przedstawione na poniższym rysunku.

Rysunek 3 Schemat struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Damnica

Schemat struktury funkcjonalno-przestrzennej

- A, B, C Obszary wiejskie
- D Obszary leśny
- Centra rozwoju wielofunkcyjnego
- Pasma rozwoju wielofunkcyjnego DKS
- Obszary lokalizacji urządzeń OZE
 - energia wiatru
 - energia promieniowania słonecznego
 - energia wody
 - energia biomasy i biogazu
- Gminna sieć ekologiczna
 - korytarze regionalne
 - korytarze subregionalne
 - korytarze lokalne
 - obszary zasilające regionalne
 - obszary zasilające subregionalne
 - obszary zasilające lokalne
- Układ drogowy i kolej
 - przebieg planowanej S6
 - droga krajowa DK6
 - pozostałe wybrane drogi publiczne
 - linia kolejowa nr 202
 - istniejący przystanek kolejowy Strzyżyno
 - planowany przystanek kolejowy Łebień
 - stacja kolejowa Damnica
 - linia elektroenergetyczna NN400kV
 - linia elektroenergetyczna WN110kV
 - gazociąg wysokiego ciśnienia DN700
- Leśna przestrzeń produkcyjna
 - tereny lasów
 - grunty rolne wskazane do zalesienia
 - grunty rolne preferowane do zalesienia
 - grunty rolne preferowane do zalesienia
- Rolnicza przestrzeń produkcyjna
 - obszary gruntów omych chronionych
 - obszary trwałych użytków zielonych
 - obszary gruntów rolnych dobrych

Źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Damnica TOM II KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO*

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Damnica jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii gminy procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych. Strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy determinuje w tym przypadku przede wszystkim ukształtowanie terenu.

Obszary o łagodnej rzeźbie terenu i wysokiej żyzności są użytkowane rolniczo, a obszary o skomplikowanej rzeźbie terenu i niższej żyzności pokrywają lasy. Na terenie gminy znajduje się 5 większych kompleksów leśnych, które rozdzielają tereny gminy na trzy obszary rolne - A (zachodnia i południowa część gminy), B (północna i wschodnia część gminy) i C (enklawa Łebień) oraz obszar leśny - D.

Z jednej strony, ze względu na ukształtowanie terenu, historycznie ugruntowane użytkowanie przestrzeni (w tym sieć osadniczą), powiązania komunikacyjne, występujące zasoby naturalne i obszary cenne przyrodniczo, a także wiele innych uwarunkowań zastanych,

a z drugiej strony w wyniku zdiagnozowanych w strategii problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, wyodrębniono 4 zasadnicze strefy przestrzenne gminy: A (zachodnia i południowa część gminy), B (północna i wschodnia część gminy) i C (enklawa Łebień), D (obszar leśny).

Obszar A obejmuje ok. 34% powierzchni gminy w jej zachodniej i południowej części. Obszar zamieszkiwany jest przez 56% mieszkańców gminy. Przez obszar A przebiega DK6 oraz druga pod względem znaczenia droga w gminie Damnica nr 1139G (DK6-Mianowice-Damnica-Wielka Wieś-droga woj. 213), a także linia kolejowa nr 202. W obszarze A położona jest Damnica oraz miejscowości: Domaradz, Mianowice, Sąborze, Stara Dąbrowa, Wielogłowy, Paprzyce, Zagórzyca, Zagórzyczki, Karzniczka, Budy, Dębniczka oraz Bięcino. Obszar A położony jest najbliżej granicy miasta Słupsk i posiada dwa połączenia drogowe z m. Słupsk (przez DK 6 oraz drogę powiatową Jezierzycy- Rogawica-Mrówczyno) oraz połączenie kolejowe poprzez stację kolejową w Damnicy. Miejscowość Damnica skupia funkcje publiczne, komercyjne i produkcyjne gminy. W obszarze A ośrodkiem wspomagającym obsługę mieszkańców jest miejscowość Zagórzyca. W obszarze A zlokalizowana jest większość funkcji komercyjnych i produkcyjnych gminy. W większości zlokalizowane są w m. Damnica i, w niewielkim zakresie, wzdłuż DK6. W obszarze A dominują grunty orne. Większe kompleksy trwałych użytków zielonych związane są z doliną rzeki Charstnica. W obszarze A występują zwarte obszary gruntów ornich W obszarze A skupia się większość wydanych w latach 2010-2020 decyzji o warunkach zabudowy dla inwestycji w zakresie zabudowy mieszkaniowej. Decyzje lokalizowane są głównie w rejonie miejscowości: Damnica, Zagórzyczki, Sąborze i Stara Dąbrowa. W obszarze A zlokalizowane są jedyne na terenie gminy siłownie wiatrowe, które stanowią część zespołu elektrowni wiatrowych „Bięcino”. Obszar lokalizacji siłowni wiatrowych objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Przez obszar A przebiega szlak rowerowy „Pierścień Gryfitów”, ale brak jest bazy noclegowej. Wszystkie miejscowości na terenie obszaru A są zwodociągowane i skanalizowane. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni w Damnicy. Zrzut ścieków do rzeki Charstnicy. Obszar A nie obejmuje terenu obszaru Natura 2000 „Dolina Łupawy”.

Obszar B obejmuje 32% powierzchni gminy w północnej i zachodniej części gminy Damnica. Obszar zamieszkiwany jest przez 40% mieszkańców gminy. Najważniejsze połączenia drogowe obszaru B stanowią drogi powiatowe relacji: (DK6) Mianowice-Damnica-Wielka Wieś-droga woj. 213 (gm. Główczyce) oraz Damnica-Żelkowo (gm. Główczyce). Przez skrajny południowy fragment obszaru B przebiega linia kolejowa nr 202

gdzie w m. Strzyżyno zlokalizowano przystanek pasażerski. Największymi miejscowościami obszaru B jest m. Damno i Bobrowniki (łącznie liczbą mieszkańców dorównują miejscowości Damnica). Pozostałe miejscowości na terenie obszaru B to: Łojewo, Świtały, Skibin, Wiszno, Jeziorka, Dąbrówka, Strzyżyno Świecichowo, Wiatrowo, Mrówczytno i Głodowo. W obszarze B dominują grunty orne. Trwałe użytki zielone położone są przede wszystkim wzdłuż rzeki Łupawy i jej Dopływu spod Łojewa. W obszarze występuje niewielka enklawa leśna w sąsiedztwie jeziora Dąbrówka. W obszarze B występują zwarte obszary gruntów ornych chronionych. W obszarze B liczba wydanych w latach 2010-2020 decyzji o warunkach zabudowy dla inwestycji w zakresie zabudowy mieszkaniowej jest znacznie mniejsza niż w obszarze A i skupia się w m. Damno. Część północna obszaru (obręby Bięcino, Świecichowo i Wiatrowo) objęta jest miejscowym planem przewidującym lokalizację elektrowni wiatrowych. W obszarze B zlokalizowane są trasy turystyczne (regionalne) związane z rzeką Łupawą oraz baza noclegowa w Damno –Młyn. Rozwój szlaków przyczynia się do rozwoju zainteresowania rozwojem funkcji turystycznej i w obszarze B, w rejonie Damna wydano decyzje o warunkach zabudowy dla funkcji turystycznej. Wszystkie miejscowości obszaru B są zwodociągowane. W większości miejscowości są skanalizowane, z wyjątkiem m. Strzyżyno, Skibin, Jeziorka, Kolonia Dąbrówka i Głodowo. Ścieki są odprowadzane do oczyszczalni w Bobrownikach. Obszar B obejmuje fragmenty obszaru Natura 2000 „Dolina Łupawy”.

Obszar C położony jest w południowo-wschodniej części gminy Damnica, zajmuje około 3% powierzchni gminy Damnica i zamieszkuje go około 4% mieszkańców. Obszar ma charakter rolnej enklawy otoczonej lasami. Na terenie obszaru położona jest jedna wieś - Łebień o luźnej zabudowie. Grunty chronione stanowią 35% powierzchni gruntów ornych. Obszar jest dobrze skomunikowany z DK 6. W ramach rozbudowy linii kolejowej nr 202 planowana jest w Łebieniu lokalizacja przystanku kolejowego, pasażerskiego. W obszarze C zlokalizowana jest elektrownia wodna na rzece Łupawie. W obszarze C brak jest terenów objętych miejscowymi planami. Przez obszar C przebiegają szlaki turystyczne związane z rzeką Łupawą i w rejonie rzeki Łupawy zlokalizowano pole namiotowe. Łebień jest zwodociągowany, ale brak skanalizowania. Obszar C obejmuje fragment obszaru Natura 2000 „Dolina Łupawy”.

Model funkcjonalno-przestrzenny gminy jest oparty o główne elementy tworzące elementy rozwojowe gminy.

Wśród nich można wyróżnić:

- sieć osadnicza,
- centra rozwoju wielofunkcyjnego związane z drogą ekspresowej S6,
- pasmo rozwoju wielofunkcyjnego wzdłuż drogi krajowej nr 6,
- pasmo rozwoju turystyki i rekreacji „Łupawa”,
- obszary przestrzeni rolniczej,
- obszary leśne,
- gminna sieć ekologiczna,
- obszary rozwoju energetyki odnawialnej,
- układ drogowy i linia kolejowa,
- infrastruktura techniczna, w tym linie elektroenergetyczne 400kV i 110 kV, gazociąg wysokiego ciśnienia DN700 mm.

5.3 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Określenie docelowego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wiąże się ze wskazaniem warunków jego realizacji. W praktyce oznacza to określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Chodzi zarówno o ustalenia o charakterze inwestycyjnym, jak i zasady, jakimi należy się kierować przy planowaniu lub realizacji działań. Aby proces ten przebiegał prawidłowo, niezbędne jest zachowanie komplementarności z dokumentami wyższego rzędu, a więc m.in. bezpośrednio z zasadami polityki przestrzennej określonymi w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030, a pośrednio z zasadami polityki przestrzennego zagospodarowania kraju przyjętymi w koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030. Polityka przestrzenna powinna stanowić płaszczyznę negocjacji pomiędzy potrzebami a realnymi możliwościami. Nadrzędną zasadą polityki przestrzennej jest zasada zachowania ładu przestrzennego, przejawiająca się prowadzeniem efektywnej i racjonalnej polityki przestrzennej i planistycznej na wszystkich poziomach planowania przestrzennego, umożliwiając uzyskanie harmonijnej całości oraz uwzględniając w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Łączy się z nią również zasada zrównoważonego rozwoju, oznaczająca taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych

procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności oraz obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń. Zasada ta pozwala kształtować ład przestrzenny, zapewniając utrzymanie właściwych relacji estetycznych, funkcjonalnych i ekonomicznych zarówno pomiędzy różnymi sposobami zagospodarowania terenów zurbanizowanych, jak i w relacjach pomiędzy układem przyrodniczym i antropogenicznym.

Polityka przestrzenna Gminy powinna wynikać z realizacji proekologicznych działań, zmierzających do rozwoju głównych funkcji gminy, czyli: rolnictwa, leśnictwa, funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji, funkcji produkcyjnej i funkcji usługowej. Struktura przestrzenna gminy Damnica wymaga niewielkiej modyfikacji aby stworzyć podstawy do rozwoju rynku pracy oraz mieszkalnictwa i turystyki przy poszanowaniu i wzmocnieniu funkcjonowania przyrodniczego gminy oraz utrzymaniu wysokich walorów produkcyjnych przestrzeni rolnej i leśnej.

Stąd też w ustalono następujące ramy dla realizacji tych działań:

- kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej przy zachowaniu gminnej sieci ekologicznej,
- traktowanie ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- zabezpieczenia szczególnych wartości przyrodniczych, kulturowych, krajobrazowych, walorów dla turystyki i rekreacji.

Ustalenia i rekomendacje wskazują przewidywane czy pożądane działania w dziedzinie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, ujmując przykładowe potrzeby:

- ✓ planowania przestrzeni wielofunkcyjnych,
- ✓ zapewnienia terenów przeznaczonych pod rozwój aktywności gospodarczej,
- ✓ wyznaczenia stref inwestowania i wykluczenia z inwestowania,
- ✓ utrzymania terenów rolnych i leśnych objętych ochroną,
- ✓ ochrony krajobrazu kulturowego.

Rekomendacje w zakresie kształtowania polityki przestrzennej w gminie to ponadto⁷:

⁷ W ramach rekomendacji wykorzystano zasady zagospodarowania przestrzennego, które zostały zdefiniowane dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk – Ustka w Strategii Rozwoju Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk – Ustka 2022- 2030.

1. Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią – w szczególności w zakresie przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową poprzez zapobieganie antropopresji na terenach cennych przyrodniczo.
2. Racjonalne kształtowanie sieci osadniczej – z punktu widzenia transportu i konsumpcji energii, a więc spójność i zwartość struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz równowaga terenów zabudowanych i terenów zieleni.
3. Oszczędne i efektywne gospodarowanie przestrzenią – intensyfikacja zabudowy na terenach zainwestowanych wraz z ich regeneracją (odnową), stosowanie recyklingu przestrzeni: wykorzystywanie w pierwszej kolejności terenów opuszczonych lub zdegradowanych („brownfield”) i niewchodzenie na nowe, niezagospodarowane tereny („greenfield”).
4. Ochrona zasobów środowiskowych – kształtowanie struktur przestrzennych wzmacniających jakość środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych, a także wskazanie, poszanowanie i ochrona obszarów cennych przyrodniczo (objętych ochroną prawną i planowanych do ochrony).
5. Kształtowanie sieci ekologicznej – ochrona systemu obszarów otwartych (rolnych, leśnych, naturalnych), zachowanie ciągłości obszarów przyrodniczych gwarantujące dostępność terenów dla celów rekreacyjnych i komunikacji pieszej.
6. Kompensacja ekologiczna – takie zarządzanie przestrzenią, aby zachować zasoby biologiczne i równowagę przyrodniczą oraz wyrównywać szkody w środowisku wynikające z rozwoju przestrzennego, wzrostu poziomu urbanizacji i inwestycji niezbędnych ze względów społeczno-gospodarczych, a pozbawionych alternatywy neutralnej przyrodniczo.
7. Poprawa jakości powietrza – wymiana indywidualnych źródeł ciepła, kompleksowa poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej, wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne, a także zwiększenie udziału OZE, jako źródła ciepła i energii elektrycznej.
8. Stosowanie zasady racjonalności ekonomicznej, uwzględniającej ocenę korzyści i strat społecznych, gospodarczych, środowiskowych i przestrzennych w długim okresie czasu.
9. Wzmacnianie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i zagrożenie utraty bezpieczeństwa energetycznego.
10. Zasada spójności terytorialnej – polega na kształtowaniu przestrzeni w oparciu o rozwój unikatowego potencjału poszczególnych terytoriów dla osiągnięcia celów rozwojowych, w tym spójności wewnętrznej dzięki zintegrowanemu zarządzaniu rozwojem.

11. Rozwój przestrzeni publicznych, społecznych i sąsiedzkich – właściwe określenie programu użytkowego w celu przyciągnięcia użytkowników oraz integrowania społeczności poszczególnych wsi czy osiedli.
12. Rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych – logiczne i oparte na konsultacjach społecznych i potrzebach mieszkańców lokalizowanie różnego rodzaju kompleksów usługowych, uwzględnianie potencjalnych konfliktów przestrzennych w procesach planowania.
13. Ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej – wzmacnianie tożsamości lokalnej.
14. Rozwój rynku usług turystycznych – promocja turystyki oraz produktów regionalnych.
15. Rozwój systemu komunikacyjnego – organizacja wydajnej sieci transportowej, wzmocnienie funkcjonowania transportu publicznego, poprawa jakości dróg publicznych, rozwój transportu kolejowego.
16. Stosowanie zasad zrównoważonej mobilności, w tym multimodalność: równoległe skoordynowane zapewnienie różnych środków i form transportu, umożliwiające podróżowanie na wiele sposobów, wieloma trasami; zwiększenie ilości ścieżek rowerowych.
17. Rozwój infrastruktury technicznej, w tym budowanie samodzielności energetycznej, rozwój szerokopasmowego Internetu (w szczególności na terenach wiejskich)
18. Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie wertykalnym – na poziomie lokalnym ze szczeblem krajowym i regionalnym – uwzględnienie w planowaniu rozwoju przestrzennego inwestycji krajowych i wojewódzkich.
19. Zapewnienie spójności w planowaniu przestrzennym w układzie horyzontalnym – uwzględnienie i konsultowanie dokumentów planistycznych sąsiednich gmin w celu zapewnienia ciągłości struktur przestrzennych.
20. Budowanie poparcia społecznego w gospodarowaniu przestrzenią – włączanie społeczności regionalnej i lokalnej w proces kształtowania przestrzeni, prowadzenie jawnych i dostępnych dla mieszkańców konsultacji społecznych w zakresie planowania inwestycji, opracowywania dokumentów planistycznych.

VI. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa

Warunkiem efektywnej polityki rozwoju jest pogłębiona diagnoza terytoriów, tj. rozpoznanie zasobów endogenicznych i potencjałów, które można wykorzystać do rozwoju, jak również określenia barier rozwojowych i obszarów, które powinny być wsparte, co ma prowadzić do większego różnicowania i lepszego dopasowania interwencji w

zależności od specyfiki tych terytoriów. W ten sposób identyfikowane są obszary wsparcia, w tym o szczególnym charakterze, czyli obszary strategicznej interwencji.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (dalej: SRWP 2030) została przyjęta 12 kwietnia 2021 r. przez Sejmik Województwa Pomorskiego. Dokument ten stanowi jedno z kluczowych opracowań wyższego rzędu, które determinują kształt polityki rozwoju regionu Województwa Pomorskiego i jednostek samorządowych wchodzących w jego skład.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 (Załącznik do uchwały nr 376/XXXI/21 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 12 kwietnia 2021 roku) wskazano planowane obszary strategicznej interwencji wraz z zakresem planowanych działań (Kluczowych interwencji). Gmina Damnica w tym kontekście położona jest w obrębie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Słupsk – Ustka opartego o ośrodek regionalny Słupsk tworzący z Ustką układ bipolarny, jako główny biegun rozwoju północno-zachodniej części województwa, wykazujący oddziaływanie na sąsiadujące powiaty (zwłaszcza słupski i bytowski oraz sławieński w sąsiednim województwie zachodniopomorskim). Kluczowa interwencja wskazana w Strategii Rozwoju Województwa dla tego typu obszarów funkcjonalnych obejmuje następujące kwestie:

- 1) adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury,
- 2) ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni,
- 3) zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów,
- 4) zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych,
- 5) zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym,
- 6) doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania,
- 7) rozwój OZE, m.in. poprzez wzmocnienie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych,

- 8) poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie, energetyce (kogeneracja wraz z miejskimi systemami ciepłowniczymi oraz usługi zapewniania komfortu termicznego w budynkach) oraz przedsiębiorstwach,
- 9) kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia,
- 10) intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób zmiennych epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO,
- 11) rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny,
- 12) dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny),
- 13) deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej, upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych,
- 14) rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili),
- 15) poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej, p. rozwój edukacji regionalnej i etnicznej,
- 16) skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej,
- 17) zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego,
- 18) rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego,
- 19) realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- 20) rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej),
- 21) tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny,
- 22) taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego,
- 23) moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym,
- 24) rozwój współdzielonych środków transportu,
- 25) kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R,
- 26) umiędzynarodowienie uczelni oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy uczelniami w regionie, kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie),
- 27) rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu),

- 28) poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3,
- 29) poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów,
- 30) zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie⁸.

Obszar Gminy Damnica z punktu widzenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 należy także do OSI zidentyfikowanych jako obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Obszary te cechuje przede wszystkim słabsza dostępność transportowa, niekorzystna sytuacja demograficzna (starzenie się społeczeństwa, ujemne saldo migracji), ograniczenia w dostępie do podstawowych usług publicznych. Dalsze pogarszanie się sytuacji może prowadzić do ich trwałej marginalizacji, dlatego też obszary te wymagają priorytetowej interwencji z poziomu kraju, która służyć będzie eliminacji lokalnych barier oraz wykorzystaniu potencjałów i szans.

VII. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla Gminy

W przedmiotowej Strategii nie zdefiniowano obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy Damnica.

VIII. System realizacji strategii

Podstawą skutecznego wdrażania działań służących osiągnięciu celów Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023-2030 jest dysponowanie wiedzą na temat postępów osiągniętych w zakresie wdrażanych kierunków interwencji oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami realizacji kluczowych zadań. Stopień wdrożenia w życie celów i działań strategii rozwoju weryfikuje skuteczność działania władz lokalnych oraz słuszność założeń przyjętych w strategii rozwoju gminy.

Organizację procesów wdrażających strategię określa system realizacji strategii, który w szczególności:

- wskazuje podmioty zaangażowane w realizację strategii, biorąc pod uwagę ich rolę i kompetencje oraz relacje między nimi,
- przedstawia podział zadań,

⁸ Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030

- określa zasady współpracy,
- proponuje mechanizmy i narzędzia wdrażania strategii,
- określa wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych,
- określa sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji.

W procesie realizacji Strategii, kluczową rolę odgrywać będzie przywództwo polityczne i organizacyjne Gminy Damnica, rozumiane jako strategiczna rola organu wykonawczego samorządu Gminnego w stymulowaniu i koordynacji działań podejmowanych przez różnorodne podmioty i środowiska, jak również w mobilizowaniu oraz integrowaniu zasobów pozostających w ich dyspozycji – na rzecz realizacji celów strategicznych.

Strategia nie powinna ograniczać się w swych zapisach jedynie do zadań należących do wyłącznej kompetencji gminy, realizowanych bezpośrednio przez urząd gminy i jednostki gminne. Strategia ma proponować przede wszystkim zadania stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na terenie gminy lub pozostających z nią w relacji. W procesie zarządzania gminą (jej rozwojem), strategia pełni kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządowych – we współpracy z innymi samorządami, administracją państwową oraz partnerami społecznymi i prywatnymi. Powoduje to konieczność określenia głównych zadań oraz zakresu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jej realizację⁹.

Na potrzeby realizacji niniejszej strategii opracowano praktyczny schemat jej wdrażania. Zdefiniowano sformalizowaną strukturę podmiotów i jednostek odpowiedzialnych za wdrażanie i kontrolę nad realizacją Strategii Rozwoju Gminy Damnica. Struktura opiera się na współpracy podmiotów ze wszystkich sektorów, tj. z obszaru publicznego, biznesowego i społecznego. Działalność podmiotów z poszczególnych sektorów często determinuje sytuacje w pozostałych, co odzwierciedlane jest również w niniejszej strategii. Autorzy strategii postanowili wykorzystać zdiagnozowane powiązania i włączyć w proces realizacji strategii wszystkich jej interesariuszy.

Główny ciężar wdrażania Strategii będzie spoczywał na sektorze publicznym, tj. na poszczególnych referatach Urzędu Gminy Damnica oraz na jednostkach podległych władzom samorządowym, tj. na ośrodku kultury, czy też na ośrodku pomocy społecznej. Sektor społeczny zostanie włączony w część działań jako realizator postanowień wynikających z niniejszej strategii. Jednym z głównych założeń rozwojowych do roku 2030 jest budowa

⁹ Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik praktyczny

kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego, poprzez co samorząd planuje możliwie angażować lokalnych społeczników, pasjonatów i animatorów życia społecznego. Istotna jest również współpraca z organizacjami pozarządowymi. Sektor biznesowy ma odegrać bardzo istotną rolę w zakresie rozwoju gospodarczego regionu. Przedsiębiorcy i instytucje gospodarcze będą odpowiadały za wzrost konkurencyjności regionu, budowę potencjału turystycznego, czy też różnicowanie lokalnego rynku pracy.

System organizacyjny wdrażania Strategii opiera się na schemacie ukazanym poniżej.

Organ wykonawczy - Wójt Gminy Damnica

- 1) Podejmowanie inicjatyw w zakresie kreowania kierunków działań.
- 2) Wyznaczanie podmiotów odpowiedzialnych za realizację działań.
- 3) Nadzór nad organem wdrażającym strategię.
- 4) Koordynacja zasobów gminnych.

Organ uchwalodawczy – Rada Gminy Damnica

- 1) Opiniowanie propozycji korekt i zmian w koncepcji rozwoju.
- 2) Działania kontrolne nad jakością realizowanych prac.
- 3) Wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu.
- 4) Podejmowanie decyzji strategicznych w zakresie koncepcji rozwoju.
- 5) Opiniowanie i uchwalanie procesu ewaluacji i monitoringu dokumentu strategicznego.

Organ wdrażający strategię – Urząd Gminy Damnica

- 1) Główny podmiot odpowiedzialny za wdrażanie założeń rozwoju.
- 2) Kooperacja i współpraca z pozostałymi interesariuszami gminy.
- 3) Zarządzanie procesem realizacji Strategii.
- 4) Realizacja części działań rozwojowych.
- 5) Koordynacja procesem obiegu informacji pomiędzy interesariuszami wdrażania strategii.
- 6) Prowadzenie ewidencji informacyjno-statystycznej realizowanych działań.
- 7) Aktywny monitoring potencjalnych źródeł finansowania kierunków działań.
- 8) Wielokryterialna ewaluacja dokumentu (ex-ante, mid-term i ex-post).
- 9) Monitoring realizacji kierunków działań.
- 10) Działalność promocyjna i informacyjna.

Pozostali interesariusze

Gminne jednostki organizacyjne

- 1) Realizacja części działań rozwojowych.
- 2) Wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu.

- 3) Uczestnictwo w procesie monitoringu i ewaluacji.

Organizacje społeczne i pozarządowe

- 1) Realizacja części działań rozwojowych.
- 2) Partycypacja w procesie monitoringu i ewaluacji.
- 3) Wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu.
- 4) Zgłaszanie uwag.

Sektor biznesowy

- 1) Realizacja części działań rozwojowych.
- 2) Partycypacja w procesie monitoringu i ewaluacji.
- 3) Wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu.
- 4) Zgłaszanie uwag.

Mieszkańcy

- 1) Zgłaszanie uwag.
- 2) Partycypacja w procesie monitoringu i ewaluacji.
- 3) Wnoszenie potencjalnych propozycji aktualizacji dokumentu.

IX. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Gminne dokumenty wykonawcze są programami i strategiami, które określają plan działań gminy w danej dziedzinie, np. w sektorze energetycznym czy też w planowaniu przestrzennym. Z uwagi na zmianę przepisów regulujących kształt obowiązujących strategii rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, zwrócono uwagę na aktualność i adekwatność obecnie obowiązujących dokumentów wykonawczych gminy Damnica. Poddano analizie poziom korelacji między założeniami Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 - 2030, a założeniami obecnie obowiązujących dokumentów wykonawczych. W przypadku braku spójności założeń między analizowanymi dokumentami opracowano wytyczne w zakresie aktualizacji danego dokumentu wykonawczego. Zarekomendowano również rozwiązania, które pozwoliłyby zachować spójność w pozostałych dokumentach, które w najbliższym czasie tracą ważność lub też będą w przyszłości opracowywane.

Jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie. Strategia powinna odnieść się do tych dokumentów, np. ocenić ich aktualność i spójność w kontekście zapisów strategii, a w

efekcie wskazać dokumenty przewidziane do sporządzenia lub zmiany wraz z ogólnymi wytycznymi wynikającymi z odniesienia do treści strategii¹⁰.

Tabela nr 7. Obowiązujące dokumenty wykonawcze w gminie Damnica

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019 – 2028.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019 - 2028 stanowi dokument planistyczny, określający zasady realizacji gminnej polityki społecznej. W niniejszej strategii opracowano trwałe wzorce interwencji społecznej, które należy podejmować w celu eliminacji i ograniczania skali negatywnych zjawisk występujących w sferze społecznej.
MISJA <i>„poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej i tworzenie warunków rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom.”</i>
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obowiązuje do roku 2028. Lata jej realizacji pokrywają się z latami realizacji Strategii Rozwoju. W ramach dokumentu dotyczącego problemy społeczne zdefiniowano następujące założenia: ¹¹ CEL STRATEGICZNY: Zmniejszenie marginalizacji społecznej oraz pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem i potrzebującym. <u>Cel operacyjny I.</u> <u>Wyrównanie szans życiowych mieszkańców Gminy Damnica.</u> Cele szczegółowe: I.1 Wzmocnienie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i klientów GOPS. I.2 Podnoszenie kwalifikacji poprzez organizację kursów i szkoleń. I.3 Rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozaszkolnych. I.4 Uruchomienie szkoleń i warsztatów z zakresu kompetencji wychowawczych, treningów dla rodziców. I.5 Rozbudowa infrastruktury przeznaczonej do spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.

¹⁰ Strategia Rozwoju Gminy - Poradnik praktyczny

¹¹ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Damnica na lata 2019 - 2028

I.6 Wzmocnienie instytucji asystenta rodziny zajmującego się pomocą rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej.

I.7 Realizacja Programu Wspierania Rodzin w Gminie Damnica.

I.8 Realizacja programów przyczyniających się do integrowania lokalnej społeczności.

Cel operacyjny II.

Pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Cele szczegółowe:

II.1 Promowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie działalności profilaktycznej dla dzieci, młodzieży i dorosłych na temat szkodliwości używania alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

II.2 Uświadamianie młodemu pokoleniu szkodliwości picia alkoholu, palenia papierosów, używania środków psychoaktywnych poprzez przeprowadzanie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w lokalnych placówkach oświatowych w formie warsztatów, pogadarek i spotkań z przedstawicielami Policji czy służby zdrowia.

II.3 Zwiększenie dostępności pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

II.4 Monitorowanie sieci punktów sprzedaży alkoholu pod kątem przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim.

II.5 Wyrównywanie szans edukacyjno – rozwojowych dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych poprzez dofinansowanie zajęć dodatkowych i wyrównawczych w placówkach oświatowych.

Cel operacyjny III.

Wspieranie osób w wieku senioralnym, chorych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

III.1 Utworzenie Domu Dziennego Pobytu, Środowiskowego Domu Samopomocy, Klubu samopomocy lub innej dziennej placówki wsparcia.

III.2 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych w odniesieniu do osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.

III.3 Zabezpieczenie pomocy usługowo – opiekuńczej dla osób i rodzin potrzebujących.

III.4 Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia wśród seniorów.

III.5 Wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz poprawy poziomu życia osób starszych i wymagających pomocy.

III.6 Organizacja czasu wolnego, planowanie imprez o charakterze integracyjnym środowiska osób w wieku senioralnym i niepełnosprawnych.

Cel operacyjny IV.

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i minimalizowanie występowania zjawiska przemocy domowej.

Cele szczegółowe:

IV.1 Ograniczanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez realizację działań profilaktycznych i edukacyjnych .

IV.2 Rozwój współpracy lokalnych instytucji na rzecz zapobiegania i powstrzymywania zjawiska przemocy domowej i cyberprzemocy.

IV.3 Minimalizowanie ewentualnych przyczyn występowania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez świadczenie pracy socjalnej, udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej, prowadzenie poradnictwa i doradztwa specjalistycznego.

IV.4 Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Damnica.

Założenia poddanych analizie dokumentów strategicznych są ze sobą zbieżne. W Strategii Rozwoju Gminy Damnica uwzględniono kierunki działań i wartości wynikające z planowanej koncepcji prowadzenia polityki społecznej w gminie. Określa się pełną spójność oraz adekwatność dokumentów.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Damnica.

Głównym dokumentem planistycznym gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Damnica, poddane ostatniej aktualizacji w 2022 roku.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Damnica wskazano 4 głównych celów i uwarunkowań rozwoju:

I. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy.

II. Konkurencja oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo.

III. Zachowane zasoby i walory środowiska.

IV. Uruchomione potencjały rozwojowe obszarów funkcjonalnych.

Założenia Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 - 2030 oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 są spójne i adekwatne do kierunków rozwoju przestrzennego, które zostały zdefiniowane w planach rozwoju przestrzennego gminy Damnica.

Program ochrony środowiska dla Gminy Damnica na lata 2021-2024 z perspektywą

do roku 2028.¹²

Niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. Program ochrony środowiska definiuje cele i zadania dla okresu do 2028 roku. Zawiera monitoring realizacji programu oraz prognozowany harmonogram finansowy działań przewidzianych do realizacji.

Nadrzędnym celem programu jest „Trwały i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Damnica poprzez poprawę stanu środowiska przyrodniczego”.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 odpowiadają powyższemu nadrzędnemu celowi strategii środowiskowej.

Cele programu ochrony środowiska dotyczą:

- I. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego;
- II. Poprawa klimatu akustycznego;
- III. Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm;
- IV. Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych;
- V. Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej;
- VI. Ochrona zasobów złóż kopalnych;
- VII. Ochrona przed degradacją gleb;
- VIII. Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnie z wymaganiami KPGO;
- IX. Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych;
- X. Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi.

Realizacja programu ochrony środowiska wraz ze strategią rozwoju pozwoli spełnić cele w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa środowiskowego w gminie Damnica. Pozwoli również utrzymać wysoką jakość środowiska naturalnego gminy, co stanowi jej istotny gminy. Ponadto podkreśla się, że cele i kierunki interwencji w obu dokumentach są ze sobą spójne.

Źródło: opracowanie własne

W kwestii opracowywania kolejnych (lub aktualizowania obecnie funkcjonujących) dokumentów wykonawczych w gminie, szczególnie istotne jest zwrócenie uwagi na utrzymanie spójności i ciągłości założeń rozwojowych.

W przypadku potencjalnej aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 - 2030 należy poddać ponownej analizie spójność planowanych do wdrożenia zmian

¹² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Damnica na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028

z założeniami i metodami działań zdefiniowanymi w pozostałych, obowiązujących w gminie dokumentach wykonawczych.

X. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji strategii oraz jej aktualizacji

10.1 Monitoring

System monitoringu strategii został oparty na systematycznym procesie kontrolowania stopnia realizacji założeń dokumentu. Założenia te zostały zdefiniowane jako cele i kierunki działań. Przypisano im odpowiednie wskaźniki umożliwiające poziom osiągnięcia założeń (tab. 8).

Monitoring jest prowadzony w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji strategii – pozwala wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji planowanych działań lub podmiotów odpowiedzialnych/ współpracujących przy realizacji.¹³

Proces monitoringu pozwala dostarczyć informacje zarówno jednostkom odpowiedzialnym za wdrażanie Strategii, jak i wszystkim jej interesariuszom. Kluczowym założeniem procesu monitoringu jest pozyskanie możliwie pełnej informacji nt. rezultatów podejmowanych działań. Poprzez realizację systematycznego monitoringu możliwe jest wczesne wykrycie nieprawidłowości we wdrażaniu założeń strategii.

Za monitoring procesu wdrażania w życie wyznaczonych kierunków działań odpowiedzialny jest Urząd Gminy Damnica, a przede wszystkim wewnętrznie wyznaczony do tego zadania pracownik.

Zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, gminy zobowiązane są publikować Raport o stanie gminy do 31 maja każdego roku.¹⁴ Wraz z opracowywanym raportem, Urząd Gminy Damnica będzie gromadził i przetwarzał dane dotyczące postępu wdrażania strategii. Monitoring będzie realizowany z częstotliwością roczną.

Dane przedstawione w poniższej tabeli będą gromadzone w sposób kumulatywny. Jak wspomniano powyżej, będą one gromadzone za rok poprzedni, do dnia 31 maja każdego roku.

Wartości bazowe dla wskaźników określonych w tabeli 8 należy określić w roku 2023. Powinny one dotyczyć stanu na koniec 2022 roku. Takie działanie pozwoli poprawnie ocenić efekty realizacji niniejszej strategii, z zachowaniem zasad obiektywizmu i przejrzystości.

¹³ Strategia Rozwoju Gminy - Poradnik praktyczny

¹⁴ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Rezultatem prowadzonych działań monitoringowych będzie zestawienie wskaźników, które pozwoli ocenić postęp realizacji Strategii Rozwoju Gminy Damnica.

Tabela 8. Wskaźniki monitorowania stopnia osiągnięcia założeń Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030

Mierniki osiągnięcia założeń	Jednostka miary	Jednostka odpowiedzialna za przekazanie danych	Oczekiwana zmiana w roku 2030
<u>Wzrost aktywności i integracji społecznej uwzględniający potrzeby i zmiany struktury społecznej.</u>			
Liczba inicjatyw podjętych na rzecz integracji seniorów.	sztuka	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe.	wzrost
Liczba zorganizowanych przedsięwzięć o charakterze integracyjnym.	sztuka	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe.	wzrost
Powierzchnia powstałych terenów o przeznaczeniu rekreacyjnym.	sztuka	Urząd Gminy, przedsiębiorcy.	wzrost
Liczba wybudowanych / zmodernizowanych obiektów o przeznaczeniu rekreacyjno-sportowym.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
<u>Poprawa kapitału społecznego gminy.</u>			
Liczba organizacji pozarządowych, które współpracują z władzami samorządowymi.	sztuka	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe.	wzrost
Liczba wspólnych projektów samorządowych realizowanych w partnerstwie powiatu i gmin w ramach obszaru funkcjonalnego.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba zadań zleczanych organizacjom pozarządowym.	sztuka	Urząd Gminy, organizacje	wzrost

		pozarządowe.	
Liczba zorganizowanych wydarzeń o charakterze kulturowym.	sztuka	Urząd Gminy, GOPS, organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba obiektów kultury oddanych do użytku.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
<u>Zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych i publicznych.</u>			
Liczba zrealizowanych inicjatyw w zakresie wzrostu dostępności do opieki zdrowotnej.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne, NZOZ-y.	wzrost
Liczba zrealizowanych programów ochrony zdrowia i programów profilaktycznych oraz liczba ich uczestników.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne, NZOZ-y.	wzrost
Liczba placówek edukacyjnych wyposażonych w sprzęt informatyczny.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba wybudowanych / zmodernizowanych obiektów.	sztuka	Urząd Gminy, przedsiębiorcy.	wzrost
Liczba nowo oferowanych procedur medycznych i wykonanych świadczeń medycznych.	sztuka	Urząd Gminy, NZOZ-y.	wzrost
Liczba mieszkań oddanych do użytku.	sztuka	Urząd Gminy, przedsiębiorcy.	wzrost
<u>Poprawa warunków rozwoju gospodarczego.</u>			
Liczba zrealizowanych kursów i szkoleń zawodowych.	sztuka	Urząd Gminy, PUP Słupsk.	wzrost
Powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych.	metr kwadratowy	Urząd Gminy, przedsiębiorcy.	wzrost

Kwota przeznaczona na promocję terenów inwestycyjnych.	złoty polski	Urząd Gminy, organizacje pozarządowe, Jednostki Terytorialne z MOF S-U.	wzrost
<u>Sprawna i efektywna polityka samorządowa.</u>			
Liczba usług publicznych poddanych certyfikacji.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba pracowników samorządowych podnoszących własne kwalifikacje poprzez różne formy edukacyjne.	sztuka	Urząd Gminy, PUP Słupsk.	wzrost
Liczba uchwalonych i zrealizowanych gminnych programów operacyjnych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba nowopowstałych kursów w ramach komunikacji zbiorowej.	sztuka	Urząd Gminy, operatorzy komunikacji zbiorowej.	wzrost
Liczba zmodyfikowanych połączeń komunikacyjnych.	sztuka	Urząd Gminy, operatorzy komunikacji zbiorowej.	wzrost
Liczba zrealizowanych przedsięwzięć dotyczących rozwoju infrastruktury kolejowej na terenie gminy.	sztuka	Urząd Gminy, zarządcy infrastruktury kolejowej.	wzrost
Liczba zrealizowanych wspólnie kampanii promocyjnych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
<u>Wspieranie rozwoju turystyki.</u>			
Liczba turystycznych obiektów noclegowych i/lub miejsc noclegowych oraz liczba udzielonych noclegów.	sztuka	Urząd Gminy, CEiDG, REGON.	wzrost

Liczba zrealizowanych przedsięwzięć w zakresie zagospodarowania terenów przybrzeżnych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba nowych oznaczeń szlaków i atrakcji turystycznych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba użytkowanych kanałów komunikacji w mediach społecznościowych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Długość wybudowanych ścieżek rowerowych.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
<u>Zapewnienie dostępności terytorialnej wszystkim obszarom gminy.</u>			
Liczba powstałych opracowań przestrzennych.	sztuka	Urząd Gminy, podmioty prywatne	wzrost
Długość zbudowanych dróg.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość zmodernizowanych dróg.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość dróg, która została wyposażona w oświetlenia drogowe.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość wybudowanych ciągów pieszych.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość zmodernizowanych ciągów pieszych.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość powstałej sieci kanalizacyjnej.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci kanalizacyjnej.	procent	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość powstałej sieci wodociągowej.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost

Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci wodociągowej.	procent	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Długość powstałej sieci gazowej.	kilometr	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
Odsetek mieszkańców posiadających dostęp do sieci gazowej.	procent	Urząd Gminy, podmioty prywatne.	wzrost
<u>Racjonalne użytkowanie środowiska naturalnego i zasobów kulturowych gminy.</u>			
Liczba przeprowadzonych szkoleń w zakresie edukacji ekologicznej.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba przeprowadzonych akcji w zakresie edukacji ekologicznej.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba wspartych inicjatyw chroniących środowisko lądowe i wodne.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba przeprowadzonych akcji promocyjnych w zakresie promocji działalności punktu selektywnej zbiórki odpadów.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba przeprowadzonych akcji oczyszczania zbiorników wodnych.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Powierzchnia zabezpieczonego obszaru przed powodzią.	metr kwadratowy	Urząd Gminy.	wzrost
<u>Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura publiczna.</u>			
Liczba powstałych / zmodernizowanych punktów opieki żłobkowej i przedszkolnej.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba dzieci korzystających z tej formy opieki.	sztuka	Urząd Gminy, placówki edukacyjne.	wzrost
Liczba powstałych obiektów, które	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost

przeznaczone są do użytku głównie przez młodzież.			
Liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba wdrożonych udogodnień dla osób niepełnosprawnych w budynkach użyteczności publicznej.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost
Liczba poddanych modernizacji i wybudowanych placów zabaw.	sztuka	Urząd Gminy.	wzrost

Źródło: opracowanie własne

10.2 Ewaluacja

Podczas wdrażania w życie zapisów Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 - 2030 zostaną przeprowadzone trzy procesy ewaluacyjne (ex-ante, czyli przed realizacją strategii, mid-term, czyli w trakcie realizacji strategii (2027 rok) oraz ex-post, czyli po zrealizowanej strategii (2031 rok).

Głównym założeniem prowadzenia prac ewaluacyjnych jest zapewnienie kontroli nad procesem wdrażania planowanych do realizacji typów przedsięwzięć. Ewaluacja pozwala ocenić nie tylko postęp w realizacji poszczególnych kierunków rozwoju. Pozwala również na analizę i ocenę wpływu podejmowanych działań na gminną sytuację w różnych obszarach. Ewaluacja ma na celu podnoszenie jakości działań poprzez zwiększenie ich adekwatności, skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości.¹⁵

Do ewaluacji mid-term i ex-post niniejszego dokumentu wykorzystywane będą zestawienia monitoringowe. Ewaluacja stanowi skuteczne narzędzie nadzoru nad realizacją założeń strategii. Narzędzia wykorzystane w procesie ewaluacji zostały przedstawione poniżej.

Tabela nr 9. Narzędzia ewaluacji mid-term i ex-post

Zestawienia monitoringowe:	Badanie ankietowe:
❖ Dane statystyczne w zakresie realizowań	❖ Dane jakościowe w zakresie efektów

¹⁵ Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.

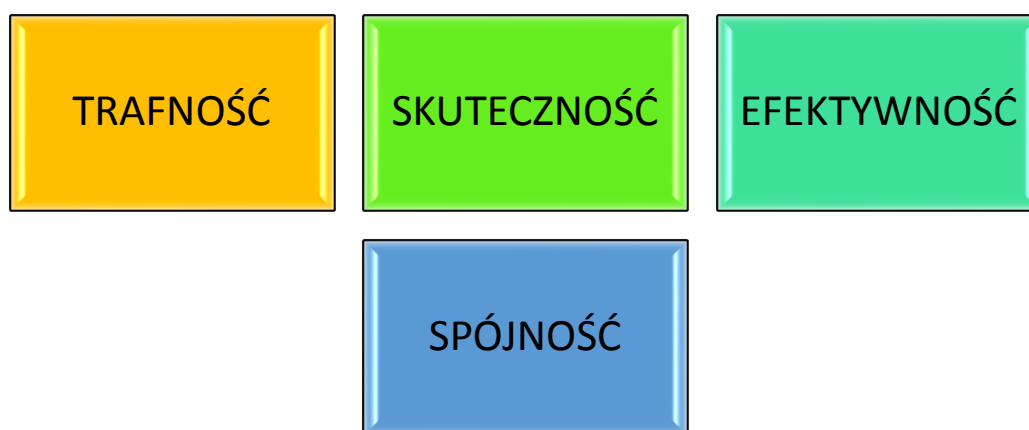
działań.	podejmowanych działań.
✧ Analiza ilościowa.	✧ Analiza ilościowa.
✧ Analiza dynamiczna.	✧ Analiza jakościowa.

Źródło: opracowanie własne

Efektom podejmowanych działań ewaluacyjnych jest zestawienie rekomendacji w zakresie wprowadzenia potencjalnych korekt do strategii. Potencjalna korekta dokumentu może zostać zrealizowana zgodnie ze schematem, który opisano w podrozdziale „Aktualizacja”.

Ewaluacja oparta jest o analizę czterech elementów przedstawionych na poniższym rysunku.

Rysunek 4. Kluczowe elementy podlegające ewaluacji¹⁶

Źródło: opracowanie własne

Za prowadzenie działań ewaluacyjnych odpowiada Damnica, na czele z wyznaczonym do tego działania pracownikiem.

Raporty z ewaluacji powinny zostać sporządzone w roku 2028 i 2031 (odpowiednio uwzględniając dane gromadzone do roku 2027 i 2030).

Celem ewaluacji jest także ocena poprawności formalnej i merytorycznej dokumentu. Jej efektem jest potwierdzenie spójności, realności szans wdrożenia oraz adekwatności kształtu i założeń Strategii.

W przypadku stwierdzenia uchybień w treści Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 (lub braku jej aktualności), raport z ewaluacji zakończony zostanie rekomendacjami w zakresie istotnych do wdrożenia korekt.

¹⁶ Opracowane na podstawie art. 10 Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

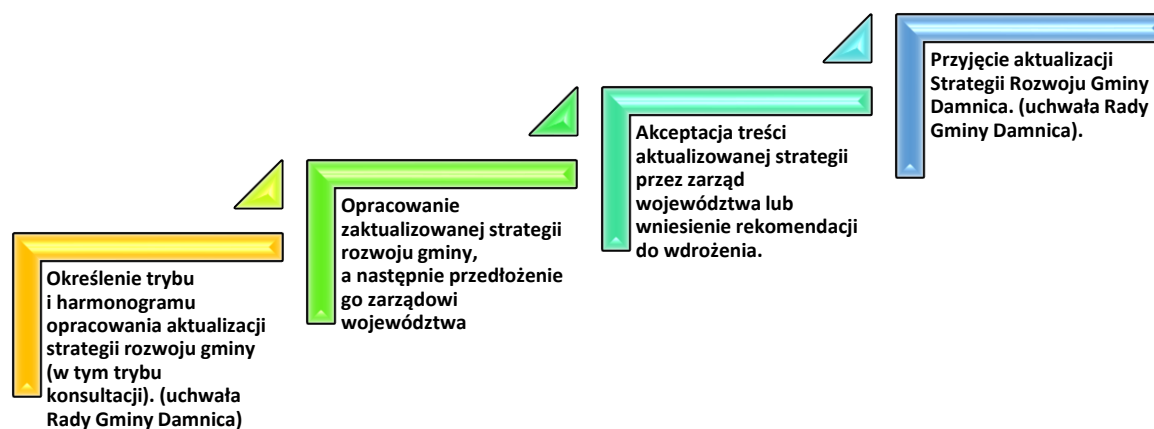
10.3 Aktualizacja

Dokumenty o znaczeniu strategicznym dla jednostek samorządu terytorialnego należy poddawać aktualizacji w momencie wystąpienia istotnych czynników, których nie uwzględniano w momencie definiowania pierwotnego kształtu dokumentu. Potencjalna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030 powinna zostać przeprowadzona wyłącznie w przypadku zdiagnozowania istotnych, wcześniej nie uwzględnionych czynników wpływających na sytuację gminy.

Należy podkreślić, że Strategia podlega aktualizacji również w przypadku, gdy założenia strategii rozwoju województwa ulegną istotnej zmianie, czego następstwem będzie brak spójności założeń strategii z poziomu gminnego i wojewódzkiego.

Narzędziami pozwalającymi na bieżącą kontrolę odpowiedniości zapisów obowiązującej strategii są monitoring i ewaluacja. W przypadku stwierdzenia konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie podjęte zostaną kroki zilustrowane na poniższym rysunku.

Rysunek 5 Procedura aktualizacji strategii rozwoju Gminy Damnica na lata 2023-2030

Źródło: opracowanie własne

XI. Ramy finansowe i źródła finansowania

Rokrocznie budżet gminy Damnica realizowany jest w oparciu o różne źródła jego finansowania. Dochody do gminy stanowią zarówno dochody własne, subwencja ogólna, jak i dotacje celowe z budżetu państwa.

Gmina Damnica aktywnie pozyskuje finansowanie zewnętrzne na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Samorząd od lat z sukcesem pozyskuje finansowanie (zwrotne lub bezzwrotne), które pozwala rozszerzać budżet o realizację kolejnych działań.

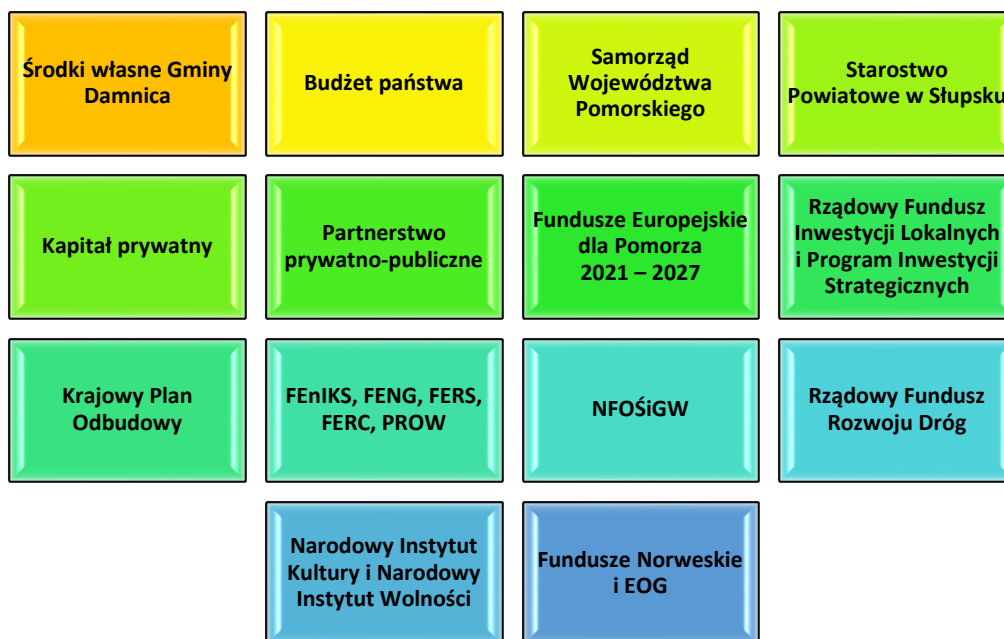
W ramach niniejszej strategii rozwoju gmina Damnica planuje wykorzystać swoje doświadczenie w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji. Z uwagi na okres, w którym powstawała niniejsza strategia wskazano na potencjalne źródła finansowania obejmie już okres Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz wsparcie w ramach nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy (Next Generation EU). Zgodnie z określonymi na najbliższe lata priorytetami, kluczowe znaczenie będą miały m.in. inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową, a także ukierunkowane wprost na niwelowanie negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych pandemii Covid-19. Zupełnie nowym i groźnym dla budżetu Gminy Damnica czynnikiem jest począwszy od 2020 roku szybki wzrost oferowanych samorządom przez dostawców na przetargach cen energii elektrycznej.

Gmina odczuła podwyżki już w roku 2021. Wówczas jednak udało się uzyskać czasową osłonę, która doraźnie łagodziła wzrost cen również w sektorze usług komunalnych. Obecnie ten mechanizm już nie działa, a ceny oferowane na przetargach są wyższe o co najmniej kilkadziesiąt procent i cały czas rosną. Problemy sektora ciepłowniczego związanymi zarówno z wysokimi cenami mediów, z których wytwarzana jest energia cieplna (głównie węgla i gazu, a także oleju opałowego i biomasy) spowodują konieczność korekty planów budżetowych Gminy na następne lata.

Na poniższym rysunku wskazano potencjale źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030. Nie jest to zamknięty katalog źródeł finansowania przedsięwzięć.

Jak wspomniano powyżej, gmina na bieżąco monitoruje fundusze zewnętrzne i w przypadku pojawienia się nowych możliwości – będzie starać się o ich pozyskanie.

Rysunek 6. Potencjale źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030

Źródło: opracowanie własne

Niniejsza strategia będzie realizowana w wyniku wypracowanych w kolejnych latach planów inwestycyjnych, ujętych w dokument pn. Wieloletnia Prognoza Finansowa (WPF) Gminy Damnica. WPF-y zawierają skosztorysowane działania w krótkoterminowej (najczęściej kilkuletniej) perspektywie. Konstrukcja dokumentu zawiera: kosztorys, harmonogram oraz montaż finansowy każdego przewidzianego do realizacji działania.

Budżet Gminy Damnica w roku 2021 zamknął się w sumie dochodów wynoszącej 38 487 475,22 zł i sumie wydatków wynoszącej 37 544 160,03 zł. Oznaczało to nadwyżkę na poziomie 943 315,19 zł¹⁷. Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 6 691,14 zł, wydatki 6 527,14 zł.

Budżet gminy odzwierciedla tempo jej rozwoju. Głównym kierunkiem wydatkowania środków finansowych są zadania oświatowe, wspierające rodziny oraz rozwijające gospodarkę komunalną i ochronę środowiska.

Gmina Damnica prowadzi aktywną politykę inwestycyjną. Suma środków przeznaczana na inwestycje majątkowe ulega rokrocznie zwiększeniu. Realizowany przez gminę wariant polityki finansowej pozwala w dużej mierze zaspokajać rosnące potrzeby lokalnych społeczności. Należy jednak podkreślić, że pomimo intensywnej działalności gmina kieruje się przede wszystkim zasadą racjonalności i proporcjonalności podejmowanych działań do spodziewanych efektów. Gmina charakteryzuje się wysoką stabilnością finansową.

¹⁷ ug.damnica.ibip.pl

XII. Spis tabel

Tabela nr 1. Wyniki analizy SWOT w wymiarze społecznym.....	5
Tabela nr 2. Wyniki analizy SWOT w wymiarze gospodarczym.....	7
Tabela nr 3. Wyniki analizy SWOT w wymiarze przestrzenno- funkcjonalnym.....	9
Tabela nr 4. Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 1...	19
Tabela nr 5. Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 2...	21
Tabela nr 6. Cele operacyjne i kierunki realizacji zadań dla Celu Strategicznego nr 3...	24
Tabela nr 7. Obowiązujące dokumenty wykonawcze w gminie Damnica.....	45
Tabela nr 8. Wskaźniki monitorowania stopnia osiągnięcia założeń Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030.....	50
Tabela nr 9. Narzędzia ewaluacji mid-term i ex-post.....	56

XIII. Spis rysunków

Rysunek 1. Subregiony województwa pomorskiego.....	29
Rysunek 2. Funkcje gminy Damnica.....	31
Rysunek 3. Schemat struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Damnica.....	32
Rysunek 4. Kluczowe elementy podlegające ewaluacji.....	56
Rysunek 5. Procedura aktualizacji strategii rozwoju Gminy Damnica na lata 2023-2030.....	57
Rysunek 6. Potencjale źródła finansowania przedsięwzięć ujętych w Strategii Rozwoju Gminy Damnica na lata 2023 – 2030.....	59